

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Український Народний Союз, видавець „Свободи“, святкує своє 125-річчя

Рік 127, ЧИСЛО 7, П'ЯТНИЦЯ, 14 ЛЮТОГО 2020 РОКУ

1893

Vol. 127, No. 7, FRIDAY, FEBRUARY 14, 2020

\$2.00

Україна та Білорусь можуть подати спільну заявку на літню Олімпіаду

Радіо Свобода

КИЇВ. – Україна розпочинає розробку плану для підготовки спільної з Білоруссю заявки на проведення літніх Олімпійських і Паралімпійських ігор. За словами Прем'єр-Міністра України Олексія Гончарука, цей план має відповідати всім критеріям, визначеним Міжнародним олімпійським комітетом.

„Це важливий і відповідальний іміжевий крок. Такі масштабні проекти сприяють оновленню інфраструктури країни, підвищенню туристичної привабливості та національного престижу в світі в цілому“, – заявив О. Гончарук 11 лютого на засіданні організаційного комітету з підготовки української збірної до участі в цьогорічній Олімпіаді в Японії.

Попередньо, як зазначив О. Гончарук, Україна повинна вивчити досвід Білорусі у проведенні Європейських ігор і європейських країн у проведенні Олімпіад. Після цього концепція плану буде передана білоруській стороні.

Тема спільної заявки Білорусі та України на проведення Олімпійських ігор уперше обговорювалася торік у

Житомирі на зустрічі президентів двох країн Олександра Лукашенка і Володимира Зеленського.

„Гадаю, наші держави разом могли б поборотися за право проведення міжнародних спортивних змагань високого рівня. Це я говорю про пропозицію президента України разом подумати над тим, чи не замахнутися нам на Олімпійські ігри. Для двох країн це до снаги“, – таким чином відреагував провідник Білорусі на ініціативу українського колеги.

Літні Олімпійські ігри-2020 відбудуться в Токіо, у 2024-му – в Парижі, в 2028-му – в Лос-Анджелесі. Таким чином, літня Олімпіада 2032 року – найближча, на проведення якої можуть претендувати Україна і Білорусь.

Олімпійські ігри ще ніколи не проводилися в двох країнах одночасно. Україна спільно з Польщею приймала турнір з футболу Євро-2012, а Білорусь була організатором Європейських ігор-2019.

Copyright © 2020 RFE/RL, Inc.
Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (www.radiosvoboda.org).

Призначено нового керівника Офісу Президента України

Новий керівник Офісу Президента Андрій Єрмак. (Фото: УНІАН)

ВВС

КИЇВ. – Президент України Володимир Зеленський 11 лютого звільнив керівника Офісу Президента Андрія Богдана і призначив на цю посаду свого помічника Андрія Єрмака.

А. Єрмак народився 21 листопада 1971 року в Києві, закінчив Інститут

міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, отримав ступінь магістра з міжнародного приватного права, а згодом і право на адвокатську діяльність. У 1997 році А. Єрмак заснував міжнародну юридичну компанію, брав активну участь у розробці

(Закінчення на стор. 4)

Відкрито Інформаційний центр Асоціації „Самопоміч“

Роман Яцківський

ЧИКАГО. – 25 січня відбулося урочисте відкриття і освячення Інформаційного центру Асоціації „Самопоміч“. У самому серці українського Чикаго постала давноочікувана відновлена установа, яка надаватиме інформаційну допомогу громадянам українського походження.

Перед освяченням приміщення зі вступним словом виступив виконавчий директор Асоціації „Самопоміч“ Роман Яцківський. Правлячий єпископ Чиказької єпархії Української Католицької Церкви Венедикт Алексійчук у співслужінні зі священниками розпочав урочисте освячення Інформаційного центру. Владиці співслужили оо. Сергій Ковальчук та Володимир Кушнір (Катедр св. Миколая), о. Микола Бурядник (Церква св. Йосифа Обручника), о. Роман Артимович (Собор свв. Володимира та Ольги), а також о. Іван Лимар (Катедр св. Володимира) і о. Олексій Касперук (Собор св. Софії).

Окремі гості погодилися на пропозицію ведучої „Незалежного радіо“ Оксани Чуйко дати інтерв'ю з приводу цієї важливої події в приміщенні Інформаційного

Єпископ Венедикт Алексійчук на урочистому освяченні Інформаційного центру Асоціації „Самопоміч“. (Фото: Тетяна Тихонова)

центру, де розташувалася нова студія „Незалежного радіо“.

В радіопрограмі взяли участь Владика Венедикт, директор Української Федеральної Кредитної Спільноти „Самопоміч“ Богдан Ватраль, президент та виконавчий директор Кредитівки Віталій Кутний, віцепрезидент Кредитівки Віктор Войтихів, голова Фондації „Самопоміч“ Ореста Феденяк, голова дирекції Асоціації „Самопоміч“ Володимир Тюн, член дирекції Богдан Дудич, віцеконсул Генерального консульства України в Чикаго Олександр Лушик, голова Відділу Ілюній Українського Конгресового Комітету Америки Ігор Дячун, президент Українського Національного Музею в Чикаго Ліда Ткачук, активістка Наталія Онисько та діючий виконавчий директор Асоціації „Самопоміч“ Р. Яцківський.

Всі вони підкреслили важливість відкриття Інформаційного центру, де буде надаватися інформаційна консультація з юридичних, медичних, соціальних та іміграційних питань.

Адреса Центру: Selfreliance Association, 2456 W Chicago Ave., Chicago IL, 60622. Електронна пошта: infocenterselfreliance@gmail.com.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Папа прийняв Зеленського

ВАТИКАН. – 8 лютого відбулася авдієнція Президента України Володимира Зеленського та Олени Зеленської з Папою Франциском. „Зустріч з Папою Франциском у Ватикані – це момент істини. Наче перевірка на справжність. Ми говорили про найважливіше для України – припинення війни на Донбасі“, – наголосив В. Зеленський. Президент запросив Папу відвідати Україну. („Укрінформ“)

■ Колишні беркутівці повернулись

КИЇВ. – Двоє колишніх бійців спецпідрозділу „Беркут“, яких звинувачували у розстрілах на Майдані, і яких обміняли наприкінці минулого року на українців, утримуваних в „ДНР“ і „ЛНР“, повернулись. Адвокат Олександр Горошинський оприлюднив звернення Олександра Маринченка та Сергія Тамтури, які готові брати участь у судових засіданнях. Вони сказали, що не могли одразу відмовитися від участі в обміні, бо це поставило б його під загрозу. Під час обміну 29 грудня 2019 року Україна віддала самопроголошеним „республікам“ п'ятьох колишніх бійців спецпідрозділу „Беркут“. (BBC)

■ Близнята утонули у ставку

ДОЛИНСЬКЕ, Запорізька область. – 8 лютого на місцевому ставку провалилися під лід та потонули три дитини 2014 року народження, серед них двоє близнят. На місце виїхали три бригади медиків. За життя дітей боролися протягом години, але врятувати їх не вдалося. („Укрінформ“)

■ Україна починає евакуацію з Китаю

КИЇВ. – Авіарейсом Київ-Вугань-Київ 11 лютого розпочато евакуацію українців з китайської провінції Хубей, що стала епіцентром поширення коронавірусу. Всі, хто прилетить, проведуть два тижні на карантині. Очікується, що прилетять від 120 до 200 українців. Дипломати закликали всіх українців, яких включили у списки на евакуацію з Вуганю, тримати напоготові всі документи і залишатися на зв'язку, чекати дзвінка й координувати свої дії з Посольством. (BBC)

■ Українка здобула „Оскар“

ВАШІНГТОН. – Українка Елена Андрейчева здобула „Оскар“ за стрічку „Навчаючись скейтбордингу в зоні війни (якщо ти дівчина)“ у номінації „Короткий документальний фільм“. Стрічка розповідає про дівчат у столиці Афганістану Кабулі, які живуть у неможливих районах міста. Вони разом ходять до школи, вчать читати і писати і разом із цим навчаються їзди на скейті, таким чином здобуваючи впевненість у собі. Е. Андрейчева народилась у Києві, тепер живе і працює в Лондоні. До цього вона працювала над створенням документальних фільмів разом з BBC, National Geographic, Discovery Channel. Фільм також отримав нагороди на кінофестивалях Tribeca 2019, IDA Awards 2019, і нагороду британської кіноакадемії BAFTA. („Голос Америки“)

■ Перепоховання розвідника не буде

ЛЬВІВ. – 7 лютого влада Львова відмовилася розглядати питання про перепоховання праху розвідника Миколи Кузнецова доки Російська Федерація не поверне полонених. З проханням перепоховати М. Кузнецова з Пагорбу Слави у Львові на військово-меморіальний комплекс у російському Єкатеринбурзі звернулася племінниця М. Кузнецова Маргарита Брюханова. М. Кузнецов – відомий радянський розвідник, агент НКВД та Герой Радянського Союзу – загинув 8 березня 1944 року у селі Боратин на Львівщині. Він здійснював провокації проти українського визвольного руху, в результаті яких нацистські окупанти страчували заручників. На його честь було назване місто Кузнецовськ, де розташовується Рівненська атомна станція. Під час декомунізації йому повернули назву Вараш. (BBC)

НА ТЕМИ ДНЯ

Москву сполошила промова Зеленського в Авшвіці

Олег Кудрін

Промова Президента України Володимира Зеленського в Авшвіці-Освенцимі в День пам'яті жертв Голокосту справила ефект бурі в російському інформаційному морі. Вона вирувала три дні, виплескуючи на оточуючих все більше брудної піни. Політичні програми на російському телебаченні видавали години ненависти з „важкої артилерії“ кремлівських спікерів – путінського прессекретаря Дмитра Пєскова й директора Служби зовнішньої розвідки, голови Російського історичного товариства Сергія Наришкіна. При цьому залишалася головна інтрига – чи буде промова з приводу цього „головного історика сучасної Росії“ – Володимира Путіна.

Які ж слова і факти у історично достовірному виступі В. Зеленського викликали найбільш бурхливу реакцію і цитувалися найчастіше? Насамперед те, що він поставив на одну дошку два тоталітарні режими – Третій Райх і СРСР – і їхню відповідальність у трагедії єврейського народу: „Польща і польський народ першими відчули на собі змову тоталітарних режимів. Це призвело до початку Другої світової війни і дозволило нацистам запустити смертоносний маховик Голокосту“.

Друга, настільки ж важлива й неприємна для Кремля заява В. Зеленського – його нагадування про багатомільйонні жертви українців під час Другої світової і про внесок України у розгром нацистської Німеччини. Зроблено це було дуже акуратно: В. Зеленський згадав командира танка Т-34 Ігоря Побірченка, який першим розбив ворота концтабору Авшвіц, а також солдатів ударного батальйону 100-ої Львівської дивізії, що увійшли до табору під керівництвом єврея з Полтави Анатолія Шапіро і разом з бійцями 322-ої дивізії Першого українського фронту визволяли концтабір. Оскільки це суворі факти, російським пропагандистам тут нічого спростовувати. Але вони засуджують В. Зеленського за те, що він не згадав, що названі бійці і підрозділи „входили до складу Червоної Армії“.

Важливо також підкреслити окремі акценти у виступах Д. Пєскова і С. Наришкіна. Першим виступив розвідник-історик С. Наришкін: „Пан Зеленський все більше і більше занурюється в ідеї українського націоналізму, зовсім забуваючи про те, за яким принципом називалися частини Червоної армії — за принципом географічного місця, де та або інша частина формувалася, або ж, починаючи з 1943 року, за географічним напрямком головних ударів“. Так, це з приводу Львівської дивізії та Українського фронту.

Але цього мало, тому наводимо доповнення від Д. Пєскова: „У заяві про причетність СРСР до розв'язування Другої світової війни президент України солідаризується з вкрай помилковою, на наше переконання, точкою зору польського керівництва і солідаризується з точкою зору, яка є образливою для десятків мільйонів росіян і громадян країн СНД (Союзу Незалежних Держав), чії батьки, діди, родичі віддали свої життя за звільнення Європи, в тому числі і Польщі, від фашизму. Це навряд чи поєднується з вірою і переконанням мільйонів українців, які зі зброєю в руках воювали з фашистами“.

Неважко помітити, що у цих двох заявах якраз і містяться ті дві тези В. Зеленського, які я навів на початку розділу. І те, наскільки чітко тримається російська медіаобслуга саме в цих рамках, додатково показує залученість до цієї історії Верховного правителя (наразі цілком серйозно висуваються пропозиції закріпити для В. Путіна таку посаду в Конституції Росії).

Що ще є важливим у виступах С. Наришкіна і Д. Пєскова? По-перше, істерична реакція на те, що президент України викладає україноцентричну, а не прорадянську позицію („все більше занурення в ідеї українського націоналізму“; мовлення з приводу „віри і переконань мільйонів українців“). Друге – затвердження інтегрально-радянського погляду на історію (рішення з Москви – що є „образливим“ для „громадян країн СНД“, а що ні).

Так сталося, що своєю промовою (якщо дивитися на неї з Києва, – цілком акуратною, адже ні пакт Молотова-Ріббентропа, ні сам СРСР прямо навіть не названі), В. Зеленський вдарив по найбільшій місцю у плянах Москви на новий рік – в „десятку“.

Невпинно актуалізуючи і монополізуючи перемогу 1945 року, відриваючи її від співпраці з Райхом 1939 року і найважчих поразок 1941 року, Кремль і В. Путін персонально роблять з цього додаткове і дуже важливе джерело легітимності, що з кожним роком перебування при владі його авторитарного режиму стає все більш сумнівною.

Російська влада створює для свого населення фальшивий порядок денний, спотворену картину світу. І в цьому світі „победобесія“, що став фактично квазі-релігією, для Кремля особливо важливими є свята і ювілеї. Тому 2020 рік для Москви – щасливий, але не через повторювані цифри, а через таку гарну дату, як 75-річчя перемоги.

На найближчі місяці „День перемоги“ – найважливіша спецоперація російської зовнішньої політики, дипломатії, мета якої – внаслідок красивої картини показати новий варіант імперського центру, те, як наново „згуртувала навіки Велика Русь“. При цьому не менш важливе завдання – забезпечити максимально можливу присутність провідників перших країн світу. Це покаже Росію як рівну серед рівних, у пропагандистському варіанті викладу – першу серед рівних. З іншого боку, присутність президентів-статистів з СНД, що підтакують цьому – ніби легітимізує особливі права Москви у своєму пострадянському „внутрішньому дворіку“.

Для закріплення досягнутих результатів необхідна наступна спецоперація „75-річчя створення ООН“. Чисто історично ця подія прив'язана до 24 жовтня. Цього дня щось отаке (з російським креативом) у Нью-Йорку безумовно буде. Але сама собою дата незручна. Напередодні президентських виборів у США – це затьмарить все інше. Тому В. Путін запропонував на честь ювілею іншу подію (покищо без конкретної дати) – саміт засновників ООН: США, Китаю, Великої Британії, Франції і Росії (як правонаступниці СРСР).

Який же зміст вкладається у це? Раніше Москва говорила про те, що потрібна „нова Ялта“ (до речі, 4 лютого було 75-річчя Ялтинської конференції). „Нью-Ялта“ за російською версією потрібна, щоб нова „велика трійка“ переділила існуючий світ. Але у цієї ідеї є кілька суттєвих недоліків. По-перше, Росія на тлі США і Китаю виглядає дуже скромно. Друге впливає з першого: ця ідея нікого, окрім Москви, не цікавить.

Інша річ – саміт до 75-річчя ООН. Привід сам собою вагомий. Але для серйозних гравців – насамперед церемоніальний. Для Росії ж, яка працює на „картинку“, надзвичайно зручний, виграшний. Крім того, розширюється коло учасників. А значить, завдяки появі Франції та Великої Британії, різниця у вагових категоріях з Китаєм і США буде вже не такою помітною. До того ж, одразу ж, причепом, викидається інша ідея – запросити на саміт Німеччину (нову, перетворену і символічно мирну) та Індію (друга за населенням країна світу). „І ось вам вже нова велика сімка!“. З участю Росії і типу така, що вирішує долі світу.

Аж тут, коли вже є така гарна схема, звучить промова В. Зеленського, яка нагадує, що Перемога-1945 починалася з Союзу-з-дияволом-1939, а також порушує російську монополію на перемогу на Східному фронті. Як же не здійснити істеріку?

Не менш важливим є й інше. Окрім Перемоги-1945, Кремль інструменталізує і намагається приватизувати ще одну історичну тему – Голокост. Зробити такою ж мірою це неможливо, оскільки є Ізраїль, для якого головний акцент на цій темі більш природний і цей біль справді неминущий, вічно живий. Але, наскільки можливо, Москва цю тему приватизує.

Те, що путінський олігарх В'ячеслав Кантор

(Закінчення на стор. 3)

КОМЕНТАР

Треба розкрити правду про українські жертви в Авшвіці

Ігор Мірчук

Для численної групи українських політичних в'язнів нацистського табору смерті в Авшвіці день 27 січня 1945 року не був днем їхнього визволення. 19 січня майже всі ще живі в'язні були вивезені перед наступаючими військами 1-го Українського фронту. Лишилися тільки в'язні, які були такі знесилені й немічні, що, здавалось, і так за день-два помруть. Решту в'язнів погнали у так званий „марш смерті” до залізничної станції у місті Водзіслав-Шльонський, де їх всадили в вантажні вагони потягів і повезли до концтаборів в Австрії.

Виснажені до краю в'язні почали падати вже на початку походу. А супроводжуючі сторожі стріляли чи добивали кожного, хто падав. Група українських політичних в'язнів, так звана „Бандера-группе”, у якій було 200 в'язнів, заздалегідь приготувавшись до маршу, ішла п'ятірками так, щоб сильніші підпирали слабших і ніхто не впав із втоми, що послужило б приводом до передчасної смерті. Таким чином, мабуть, усі з тієї групи витримали виснажливий „марш смерті”. А в тому поході з 60 тис. в'язнів, яких нацистські злочинці зібрали для евакуації, 15 тис. померли в дорозі. Згуртованість і взаємна допомога ув'язнених бандерівців можуть послужити для українців в Україні наукою, що вказує один із шляхів до піднесення та оздоровлення життя України.

Далі в'язнів чекала тяжка каторга в таборах Мавтгаузен, Мельк та Ебензее. В Ебензее нацисти намовляли в'язнів переселитись з табору до печерних штолень, щоб забезпечитись від бомбардувань. На щастя, в'язні відмовились і згодом їхні побоювання виявились виправдані, бо нацисти насправду мали плян висадити в повітря штольні, заповнені в'язнями. Також українські політв'язні відкинули пропозицію командування Української Дивізії, яка в тому часі перебувала в тих околицях, врятувати себе, вступивши в Дивізію. В'язні не бажали таким вчинком запламувати свій вистражданий спротив гітлерівській імперії.

В останні місяці ув'язнення загинуло багато колишніх в'язнів Авшвіцу. Серед них Юліан Савицький, який у червні 1941 року передавав через львівське радіо Акт Відновлення Української

Державности. Визволення українських політичних в'язнів настало 6 травня 1945 року. Мабуть, жоден з в'язнів не важив у тих останніх днях понад 40 кілограмів.

Дуже рідко стрічаються в неукраїнських публікаціях згадки про українців, які загинули або пережили муки нацистських концтаборів. Поволі світові історики визнають, що найбільше у війні потерпіла Україна з її багатостраждальним населенням. Ніхто з сторонніх і не згадає, що в перших повоєнних роках польські комуністи організували свій власний концентраційний табір на території філії концтабору Авшвіц, в околиці міста Явожно, в якому ізолювано близько 4,000 українців, арештованих на окупованих українських землях Закерзоння.

Недавно вийшла праця „Концтабір Аушвіц — український вимір: дослідження, документи, свідчення”, яку видав Музей історії України у Другій світовій війні при співпраці з Інститутом історії Національної Академії Наук України. У ній подано 2,129 імен українських в'язнів концтабору Авшвіц. Навіть цей список, ретельно зібраний на основі ряду архівів, неповний. Серед близько 15 тис. замучених в Авшвіці полонених червоноармійців, напевно, була поважна кількість українців.

Старання відкрити в одному з колишніх бараків Авшвіцу постійну експозицію, присвячену українським в'язням концтабору, покищо не увінчалися успіхом. Певна провина лежить з урядами України останніх років, які надто мляво просували цю справу при значному спротиві цьому проєктові з сторони наших недругів.

Заохочуємо усіх читачів „Свободи” впливати на відповідних українських чинників, щоб завершити цю справу, чейже не перестають поширюватись безпідставні вигадки про співпрацю українського народу, в першу чергу українських націоналістів, з гітлерівським режимом. Але факти масового спротиву і колосальні українські жертви в боротьбі проти нацистської окупації свідчать про протилежне. Було би гріхом не розкривати правду про українські жертви в меморіальному комплексі Авшвіц, якого щорічно відвідує понад мільйон людей із цілого світу.

Істон, Пенсильванія

Москву сполюшила...

(Закінчення зі стор. 2)

очолив раду такої авторитетної установи як дослідницький центр „Яд-Вашем” – великий успіх. Те, як організували і провели Форум пам'яті жертв Голокосту в Єрусалимі – яскраве тому підтвердження. Картинка вибудовувалася під диктовку Москви. І цей форум допоміг нівелювати те, що Польща перестала запрошувати В. Путіна на заходи до Авшвіца-Освенцима.

Спекуляції Кремля на темі Голокосту цинічні та аморальні. Метод простий. Прояви чужого антисемітизму розглядаються докладно і пристрасно; власного, російського, радянського – замовчуються. Участь окремих українців, поляків, литовців, латишів, естонців у Голокості подається як нібито передумова нинішньої „ксенофобської, русофобської” політики цілих країн – Польщі, Литви, Латвії, Естонії, України. У такому варіанті історичної війни будь-який опір Червоній армії, сталінському радянському режимові – також людоджерському – автоматично стає пособництвом нацистам, організаторам Голокосту. При цьому дрімучий, повсюдний радянський антисемітизм 1940-1980-их років взагалі викреслюється з історії, у крайньому разі – оголошується малоістотним на тлі слави переможців над нацизмом. Тому логічно та історично обґрунтована заява українського президента, що змова тоталітарних режимів поклада початок Другій світовій війні, а це, зі свого боку, зумовило запуск „маховика Голокосту”, – просто удар по російській пропаганді. Що ще важливо відзначити. У Росії замовчується

– як прохання Головного рабина України та Києва Моше Реувена Асмана до „Яд Вашем” – визнати Митрополита Андрія Шептицького Праведником народів світу, так і те, що до неї долучився В. Зеленський. Це само собою також є непрямим підтвердженням вагомості аргументів за те, щоб таке визнання відбулося. Але, на жаль, у Москви, мабуть, залишаються суттєві важелі для гальмування цього процесу.

І ще один важливий аспект. Наразі пройшла приблизно половина часу між паризькою зустріччю в Нормандському форматі і гіпотетичним Нормандським самітом у Берліні. Вже тоді, у грудні 2019 року, Кремль, В. Путін особисто були вкрай роздратовані тим, що їм не вдалося отримати від української делегації бажаних поступок. Вже тоді звучало, що „Зеленський нічим не кращий за Порошенка”. Тепер – додалося розчарування на історичному фронті, де Україна стала на бік Польщі. Деколи вже звучить: „Зеленський гірше за Порошенка”.

Зараз в Росії завершується перегрупування владної команди. І в найближчі півтора-два місяці ми побачимо на українському напрямі якісь нові дії в новій стилістиці. У головному – схожій на поточну діяльність Кремля на білоруському шляху: економічні преференції в обмін на суверенітет. У разі необхідності це буде доповнюватися політичною, „антиолігархічною” інтригою, як на молдавському напрямі, а також „примусом до миру” місцевих „фашистів”, як було на грузинському фронті. Легко не буде.

Олег Кудрін – український журналіст, письменник, народився в Одесі. Власний кореспондент „Укрінформу” в Латвії.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Зеленський змінив склад делегації

КИЇВ. – Президент Володимир Зеленський призначив Геннадія Кузнєцова уповноваженим представником України в робочій підгрупі з гуманітарних питань Тристоронньої контактної групи з мирного врегулювання на Донбасі, звільнивши від виконання цих обов'язків Валерію Лутковську. Відповідний указ оприлюднений на вебсторінці голови держави 11 лютого. Про причини такого рішення в указі не йдеться. Г. Кузнєцов – генерал-майор Служби безпеки України, був керівником Центру спецоперацій з боротьби з тероризмом СБУ (з березня 2014 до січня 2015 років). Колишня уповноважена Верховної Ради з прав людини В. Лутковська представляла Україну в робочій групі ТКГ у Мінську від червня 2019 року. (Радіо Свобода)

■ Суд дозволив затримати Бахматюка

КИЇВ. – 7 лютого у Національному антикорупційному бюро України отримали рішення суду про затримання колишнього власника „УАВ банку” Олега Бахматюка, якого оголосили у національний розшук 22 листопада 2019 року. За даними Національного банку, О. Бахматюк загалом винен державі 29.3 млрд. грн. Він заборгував Фондові гарантування вкладів фізичних осіб, Національному банку за кредитами рефінансування та трьом державним банкам. („Укрінформ”)

■ Звільнено лісівників-корупціонерів

КИЇВ. – 8 лютого за дорученням Прем'єр-міністра Олексія Гончарука у Держлісагентстві розпочався процес очищення галузі від корупціонерів. Звільнено керівників Закарпатського управління лісового та мисливського господарства Валерія Мургу і Гутянського лісового господарства на Харківщині Віктора Сису (32 млн. грн. державних збитків). Правоохоронні органи мають провести повноцінне розслідування, а винні понести відповідальність. На початку лютого запущено процес торгівлі всією необробленою деревиною на електронних аукціонах – це забезпечує прозорість ціноутворення та виведення ринку з тіні. („Укрінформ”)

■ Колишня дружина замовила вбивство

РІВНЕ. – Співробітники Управління СБУ 8 лютого запобігли замовленому вбивству підприємця та затримали організатора злочину. Вони отримали інформацію, що мешканка Рівного підшуковує серед представників місцевих кримінальних кіл виконавця для вбивства колишнього чоловіка зловмисниці – приватного підприємця з Хмельниччини. За злочин вона пропонувала заплатити 4,500 дол. Співробітники СБУ інсценували вбивство, замовницю затримали під час передання „вбивцєві” грошей. Їй загрожує позбавлення волі до 15 років. („Укрінформ”)

■ Прокурори не атестовані

КИЇВ. – Заступник Генерального прокурора, керівник Спеціалізованої прокуратури у військовій сфері і оборонно-промислового комплексу Віктор Чумак повідомив 8 лютого, що сталося з прокурорами й слідчими, які вели гучні справи щодо державної зради Віктора Януковича, захоплення Криму чи воєнних злочинів на Донбасі. Їх могли звільнити в тому разі, якщо вони не пройшли атестації, тому звільнено багато прокурорів і слідчих, які вели гучні справи, але не пройшли атестацію. Із 1,339 прокурорів, які почали атестацію для переходу в нову структуру, успішно завершили її лише 629. (Радіо Свобода)

■ Брагар не приїхав

АДЖАМКА, Кіровоградська область. – Депутат від партії „Слуга народу” Євген Брагар, який запропонував літній жінці Любові Колючий продати собаку Шарика, аби сплатити за газ, не приїхав зустрітись з нею та її односельцями, попри свої обіцянки. Він навіть погодив час – на 10-ту год. 8 лютого біля сільського будинку культури були поліція, телекамери і навіть гість зі США Давид Пластер – військовий пенсіонер зі США, який вже кілька років живе у Києві. На віче вирішили збирати документи і звертатись до парламенту, аби плату за розподіл газу скасували загалом, бо не розуміють, чому мають платити, адже кожен проводив газ до своїх домівок за власний кошт. (BBC)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Бразилійського міністра звільнено

РІО-ДЕ-ЖАНЕЙРО. — Бразилійський Секретар культури Роберто Альвім був звільнений з посади після вжиття деяких висловів, які були подібні до слів нацистського пропагандиста Йозефа Гебельса. Президент Жаїр Болсонаро звільнив його 17 січня після протестів єврейських організацій, деяких законодавців, політичних партій, мистців та спілки адвокатів. Р. Альвім був на цій посаді від листопада 2019 року. Уряд планує видати 4.9 млн. дол. на зріст мистецтва в країні і Р. Альвім був головним промотором цієї ініціативи. У своїх промовах, він сказав що мистецтво країни „в наступному десятилітті буде героїчне” і „буде національним”. Він також сказав, що 2020 рік принесе історичне культурне відродження для „створення нової і процвітаючої бразилійської цивілізації”. На твітері він регулярно вживав латинську фразу „Deus vult” („Бог бажає цього”), яка була бойовим кличем хрестоносців. Р. Альвім засудив нацизм, визнав схожість своїх фраз, але сказав, що це була „риторична випадковість”. Ж. Болсонаро був обраний президентом в 2018 році. Його виборча програма була звернена проти лівацького уряду, який правив Бразилією впродовж 13 років. Він обіцяв скинути „культурний марксизм” в країні. („The Times of Israel”)

■ Помер видатний журналіст Джим Легрер

ВАШІНГТОН. — Видатний журналіст і ведучий популярної телепрограми Джим Легрер помер 23 січня у Вашингтоні. Впродовж своєї довгої кар'єри 85-літній Дж. Легрер був модератором 12-ох президентських дебат, більше ніж хто-небудь інший. Уродженець Канзасу, він закінчив коледж, а відтак відслужив три роки в морській піхоті. Пізніше у своїх споминах він сказав, що всі молоді люди повинні відбутися національну службу. Спочатку Дж. Легрер працював для двох газет у Даласі, Техас. Він і журналіст Роберт МекНіл стали популярними на телеканалі „PBS” під час переслухань в справі вотергейтської афери, яка призвела до резигнації Президента Річарда Ніксона. У 1975 році він розпочав 36-літню кар'єру як вашінгтонський кореспондент півгодинної програми новин „Роберт МекНіл Ріпорт”. У 1983 році її переіменовано на „Мекніл-Легрер Нюзгавр” і вона стала першою в країні одногодинною телепрограмою новин. Після відходу Р. МекНіла в 1995 році її переіменовано на „Нюзгавр вит Джим Легрер”. Від 2009 року вона znana як „PBS NewsHour”. („NBC News”)

■ Зростає задоволення американців

ПРІНСТОН, Нью-Джерсі. — Відома компанія опитувань „Гелуп” оприлюднила 24 січня висліди свого опитування щодо рівня задоволення серед американців. Цей рівень (41 відс.) є найвищим за останніх 15 років. Як можна було сподіватися, ця опінія є гостро розділена по партійній лінії: 72 відс. республіканців є задоволені теперішнім станом нації, але цю думку поділяють лише 14 відс. демократів. Серед незалежних виборців 37 відс. погоджуються. Також є гендерний поділ: 51 відс. чоловіків задоволені, але лише 31 відс. жінок. („www.gallup.com”)

■ Жінки творять більшість працюючих

ВАШІНГТОН. — При кінці 2019 року жінки займали понад половину платних робіт в країні. Про це повідомив Департамент праці 10 січня. Причиною цього був дальший зріст робіт в ділянках освіти й медичних послуг. В цих секторах традиційно домінують жінки. Однак, інші статистичні дані Департаменту праці, які теж включають осіб, котрі шукають працю, вказують, що чоловіки творять більшість. Також більше чоловіків, ніж жінок, працюють для себе або на фармах, що не є включено в число платних робіт. („The Wall Street Journal”)

Відставка голови Офісу Президента. Що було не так із Андрієм Богданом?

Дмитро Баркар
Радіо Свобода

Тепер доступ до вуха президента Володимира Зеленського матиме інша людина. Глава держави підписав указ про звільнення Андрія Богдана з посади голови Офісу Президента України і призначення на цю посаду Андрія Єрмака. ЗМІ неодноразово писали про нібито існуючий конфлікт між цими двома членами команди В. Зеленського, та висловлювали різні версії з приводу його природи. Радіо Свобода дізнавалося в експертів, чи справді непрості стосунки між А. Єрмаком і А. Богданом стали причиною відставки останнього.

За словами політичного експерта Євгена Магди, А. Богдан – людина конфліктна, почасти безпричинно конфліктна. Утім, це не означає, що саме характер став справжньою причиною його звільнення з посади голови Офісу Президента. А. Богдан звільнений просто через те, що нині Президентіві В. Зеленському більш корисний новий голова Офісу А. Єрмак, зазначає експерт.

Богдан є знавцем „державної машини” – Магда

Водночас відставка А. Богдана створює низку небезпек для держави. Адже він, на відміну від свого наступника, має управлінський досвід, був на різних посадах в урядах і розуміє принципи роботи „державної машини”, зауважує політолог.

„Ми живемо в аматорсько-президентській республіці. Тепер у нас кінопродюсер очолює Офіс Президента. Тобто, я так розумію, ми будемо бачити процес кінематографізації української політики. Інакше кажучи, ще більше буде візуальних ефектів”, – зауважує Є. Магда.

„Але у мене є серйозні застереження з приводу здачі українських національних інтересів, – наголошує він. – Через високий результат Володимира Зеленського на виборах відбувається процес такої собі політичної присяги чиновників, не тільки представників Офісу Президента, а й урядовців. Якими би не були формальні повноваження Банкової, вони будуть гіпертрофованими у предметній площині. Наші чиновники звикли тримати рівняння на Банкову. І коли ми почуємо слова пана Єрмака про те, що місцеві вибори мають бути в ОРДЛО разом із всеукраїнськими у жовтні, то я боюся, що достатньо багато людей будуть приймати це як керівництво до дій”, – припускає Є. Магда.

Богданові стало некомфортно – Фесенко

Водночас звільнення А. Богдана з посади голови Офісу Президента навряд чи помітно вплине на політичні наміри президента і роботу його Офісу. А. Богдан, у певному сенсі, виконав своє завдання. Він допоміг В. Зеленському під час президентських виборів, зформував вертикаль влади після перемо-

ги, запустив у роботу Офіс Президента.

Це, поряд із необхідністю декларування усіх своїх прибутків, звітування за кожну закордонну поїздку та постійним перебуванням у центрі уваги суспільства і ЗМІ могло просто втомити А. Богдана. Про це у розмові з Радіо Свобода говорить політолог Володимир Фесенко. Утім, навряд чи втома стала головною причиною відставки зауважує експерт.

„На політику президента це принципово не вплине. Політику визначає він, а не Богдан. Причина звільнення в тому, що Богдан втратив монопольний вплив на президента, йому не сподобалося суттєве зближення Володимира Зеленського з Андрієм Єрмаком, посилення впливу Єрмака, як на президента, так і на окремі напрямки політичної діяльності президента. З боку Богдана це був демарш. Він може хотіти більш вільного, комфортного життя, не мати незручностей, пов'язаних із державною службою. Єрмак же як був переговорником із Росією, так ним і залишиться. Нова посада може посилити його позиції в переговорних процесах”, – зазначає В. Фесенко.

Крім того, відставка А. Богдана може негативно відбитися на становищі окремих політиків. Зокрема втратити свій вплив може колишній голова Адміністрації Президента Віктора Януковича Андрій Потрнов. Про це у твітері написав адвокат Марк Фейгін.

Це – не політика – Гайдай

Утім, не варто розглядати заміну А. Богдана на А. Єрмака з точки зору перерозподілу можливостей між різними політичними групами впливу. За час роботи на посаді голови Офісу Президента А. Богдан не мав таких звершень, які позиціонували би його як „людину Коломойського”, чи ще чинюся. На це звертає увагу в коментарі для Радіо Свобода політтехнолог Сергій Гайдай.

На його думку, більшість членів команди президента В. Зеленського є людьми, які послуговуються, у першу чергу, власними інтересами. Відтак відставка А. Богдана не є політичною подією, вона пояснюється особистими мотивами голови держави, наголошує експерт.

„Політика – це діяльність, направлена на керування суспільством, на зміни у суспільстві, на якийсь зрозумілий курс. А Богдан з яким курсом пов'язаний? З якою ідеологією? Як і Єрмак. Тому мені здається, що з точки зору політичного фактору думати про будь-які перестановки в команді Зеленського немає сенсу, бо там немає політики. Це виключно особисті стосунки. Оскільки в команді Зеленського немає політики у тому сенсі, як я її розумію. Вважати, що якісь заміни людей, якісь кадрові перестановки є політичними, не варто. І

(Закінчення на стор. 19)

Призначено нового керівника...

(Закінчення зі стор. 1)

перших законодавчих актів у сфері господарського права та інтелектуальної власності.

Він є членом Української та Європейської кіноакадемії, заснував „Garnet International Media Group” та є продюсером фільмів „Правило бою” і „Межа”.

Після президентських виборів 2019 року В. Зеленський призначив А. Єрмака своїм помічником. А. Єрмак брав участь у всіх міжнародних зустрічах та візитах, оскільки команда В. Зеленського не довіряла дипломатам. Саме він відповідав за переговори з Росією щодо Донбасу та обміну в'язнями, готував нормандські переговори в грудні 2019 року в Парижі.

Українські політологи та соціологи розповіли ВВС, що могло призвести до відставки А. Богдана і які наслідки матиме призначення А. Єрмака для управління країною та перемовин з Росією.

Директор Фонду „Демократичні ініціативи” ім.

Ілька Кучеріва Ірина Бекешкіна: „По-перше, кількість скарг на Богдана перейшла в якість ставлення до нього. Очевидно, Зеленському просто набридло слухати скарги. По-друге, я не вважала, що вплив Богдана на Зеленського – це вплив Коломойського, скоріше за все, це не так. Просто Богдан дуже скандальна фігура, яка псувала відносини з оточенням Зеленському, і президенту набридло слухати їхні скарги. Водночас ця подія слугуватиме для остаточного припинення підозр у впливі Коломойського на Зеленського, і саме так це будуть доносити до міжнародних партнерів.

Я не думаю, що для України це щось якісно змінює”.

Аналітик Українського незалежного центру політичних досліджень Юлія Тищенко: „Очевидно, були різні кулуарні протистояння на рівні Офісу Президента. Я не знаю подробиць, але, ймовірно, ці конфлікти стали настільки глибокими, що президент вирішив їх розв'язати таким чином.

Також, ймовірно, відбувся відхід від ототожнення Зеленського з впливом Коломойського”.

АКТУАЛЬНЕ

Коли знімуть герб СРСР з „Батьківщини-Матері“?

Вікторія Новікова
Радіо Свобода

Один із найвідоміших символів Києва та України монумент „Батьківщина-Мати“ сяє зі 100-метрової висоти забороненим вже майже п'ять років радянським гербом. У Музеї Другої світової війни, частиною якого є металева постать, розводять руками. Закон про декомунізацію передбачає відповідальність за публічну пропаганду радянського герба, але чіткі норми закону не переконують можливо-владців.

В радянській періодиці монумент охрестили „домінантою“ правого берега Києва, в офіційних документах його визначали як „вінцева скульптура“. В музеї кажуть, що „Батьківщина-Мати“ нагадує про подвиг народу в роки війни. Будь-яких документальних підтверджень того, що „Батьківщина“ та її жест символізують перемогу, в музеї не надали. Директор музею Іван Ковальчук в офіційній відповіді наголосив, що „документи про ідеологічну аргументацію, значення, символізм монументу в музеї відсутні“.

Завідувач відділом пропаганди та агітації Центрального комітету Комуністичної партії України в часи будівництва комплексу, член приймальної комісії Леонід Кравчук згадує: „Ми стоїмо на Дніпровських кручах і дивимось на схід. Звідти прийшла свобода, звідти прийшло визволення. Цілком природно, що постать зорієнтована та вітає Москву“.

8 травня 1981 року Леонід Брежнєв та інші високопосадовці вирушили з Москви до Києва на від-

Герб СРСР на монументі „Батьківщина-Мати“. (Фото: УНІАН)

криття Меморіального комплексу. З трибуни виступав голова Української РСР Володимир Щербицький.

До 2016 року охоронний статус усіх монументальних споруд музею визначався за радянським паспортом. Після ухвалення Закону про декомунізацію змінилась назва музею: „Велику вітчизняну“ замінено на „Другу світову“. А в грудні 2016 року наказом Міністерства культури „Батьківщину“ було занесено до Державного реєстру нерухомих пам'яток України з власним охоронним номером.

(Закінчення на стор. 19)

СКУ закликає Верховну Раду доопрацювати проєкт закону

ТОРОНТО. – З метою впровадження дієвих безпечних механізмів в умовах агресії Російської Федерації та подальшого залучення української діаспори до розбудови України і її підтримки на міжнародному рівні Світовий Конгрес Українців (СКУ) закликав Верховну Раду України доопрацювати проєкт Закону „Про внесення змін до деяких законів України щодо питань громадянства“.

У листі до голови Верховної Ради України Дмитра Разумкова та керівників депутатських фракцій та груп Президент СКУ Павло Грод підкреслив, що СКУ послідовно обстоює принцип лібералізації законодавства щодо громадянства та наголошує на необхідності створення ефективних запобіжників в інтересах національної безпеки. Деякі з важливих пропозицій СКУ, наданих під час підготовки законопроекту у 2019 році, були враховані в проєкті закону, який наразі очікує розгляду.

У той же час президент СКУ закликав Верховну Раду всебічно доопрацювати запропонований до

розгляду законопроект та врахувати пропозиції СКУ, які включали б спрощення умов набуття громадянства для осіб зі статусом закордонного українця з подальшою можливістю участі в розбудові України; можливості для закордонних українців працювати в органах державної влади та місцевого самоврядування України; впровадження ефективних безпекових запобіжників, зокрема, щодо осіб, які причетні до збройної агресії Російської Федерації; прийняття присяги на вірність Україні при отриманні первинного паспорта громадянина України.

„Питання про громадянство містить важливі безпекові та політичні елементи і тому є чутливим як для українців в Україні, так і для українців, які проживають за її межами, – заявив Президент СКУ П. Грод. – СКУ готовий і надалі долучатися до опрацювання вищезазначених пропозицій“.

СКУ

Україна розвиватиме воєнний туризм

Ігор Винниченко

КИЇВ. – Науково-практичний семінар „Воєнний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи“ провели 24 січня Міністерство оборони України, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка та Інститут досліджень діаспори. Учасники семінару з Києва, Житомира, Полтави, Вінниці, Черкас та Китаю у своїх доповідях й повідомленнях наводили численні факти, які свідчать, що відповідне використання державою пам'яток воєнної історії наповнюватиме бюджети різних рівнів, творитиме тисячі робочих місць, а також сприятиме піднесенню національної свідомості найширшого загалу.

Науковці представили результати проведеного наприкінці 2019 року опитування громадян інших держав щодо перспектив розвитку в Україні воєнного туризму, показали учасникам семінару версію електронного інтерактивного „Воєнно-туристсь-

кого атласу України“, який інформуватиме про фортифікації різних часів, військові некрополі та музеї, музейні збірки відповідного спрямування, підприємства та військові частини, які надаватимуть відповідні послуги.

У розвоєві воєнного туризму зацікавлені Міністерство оборони і „Укроборонпром“: їхні представники запевнили в цьому учасників семінару.

Передбачено звернутися до органів державної влади з відповідними пропозиціями, зокрема до Міністерства освіти та науки України щодо відновлення розділу „Основи туризму“ в програмі навчального предмету середньої школи „Захист Вітчизни“, до Міністерства оборони стосовно співпраці військових інституцій та профільних закладів вищої освіти, а також створення у складі Департаменту стратегічних комунікацій відповідного підрозділу.

Ігор Винниченко – директор Інституту досліджень діаспори.

АМЕРИКА | СВІТ

■ Зростає напруга між США і Росією

ВАШІНГТОН. — Зростає кількість випадків, коли військові вантажівки США в північно-східній Сирії стримують автомашини російських контракторів на дорогах. Про це 5 лютого сказав репортерам Спеціальний представник США для контактів у Сирії Джеймс Джефрі. Деякі ці затримки є в місцевостях, де патрулюють американські й курдські війська, де російські контрактори не мають бути. Це порушує домовлення між Вашингтоном і Москвою, щоб не перешкоджати одне одному в Сирії. Урядові війська з допомогою Росії хочуть викінчити повстанців у провінції Ідліб, де проживають 3 млн. осіб, включно з багатьма втікачами з інших частин країни. Число військовиків США в країні зменшилося з 1,000 до 600 осіб, згідно з цифрами Пентагону. („The Wall Street Journal“)

■ Смерть лікаря викликала обурення

ПЕКИН. — Смерть молодого лікаря, котрому уряд дав упізнання за те, що він перестерігав перед новим вірусом в Китаї, викликала бурю емоцій: похвалу йому і лютю на комуністичну владу за ставлення політики вище публічної безпеки. 34-річний оптамолог Лі Венлянг помер 7 лютого у Вуганському центральному шпиталі, де він працював і правдоподібно заразився коронавірусом. Він тепер став зображенням гніву на Комуністичну партію та її контролю інформації. Багато людей нарікає, що урядовці регулярно брешуть або приховують інформації про вибухи хворіб, хемічні аварії, небезпечні споживчі продукти й фінансові обмани. На китайській комп'ютерній мережі Сіна Вайбо появилось багато критики на адресу влади, хоч урядова цензура зняла найгострішу критику. Деякі коментарі натякали на широке розчарування партією і Президентом Хі Ціньпінгом, котрий поступово збільшує свою контролю над суспільством від часу його приходу до влади в 2012 році. У подібних кризах в минулому правляча партія дозволяла на обмежену критику, а відтак здушувала її через арешти та контролю засобів масової інформації. Посол Китаю у Вашингтоні Цю Тянкай написав на твітері, який урядова цензура інтернету б'є в Китаї, що жалкує з приводу смерти д-ра Лі Венлянга і висловив вдячність за його боротьбу з коронавірусом. Уряд заповів, що з Пекіну приїде команда до Вуганю, щоб розслідувати „питання, які люди піднесли щодо д-ра Лі Венлянга“. („Associated Press“)

■ Британія призначила посла до США

ЛОНДОН. — Британія призначила Керен Пірс новим послом до США. Це призначення настало в критичний час, коли Британія вийшла з Європейського Союзу і хоче укласти торговельну умову з США. Британський секретар закордонних справ оголосив цю новину 7 лютого, називаючи її „величезною нагодою для дружби між Об'єднаним Королівством і США“. Колишній Посол Кім Дароч зрезигнував у липні 2019 року, після того як в британській пресі появились документи з його безцеремонною критикою адміністрації Президента Дональда Трампа. Це викликало лютю Д. Трампа, котрий не щадив слів відплати і в результаті К. Дароч мусів зрезигнувати. К. Пірс є першою жінкою на цій посаді. („Associated Press“)

■ Іранові заборонено гостити футбол

ТЕГРАН. — Іранська футбольна федерація повідомила 17 січня, що Азійська футбольна конфедерація заборонила їй гостити якінебудь міжнародні футбольні змагання. Це означає, що такі змагання можуть відбуватися тільки в третій країні. Іранці не сказали, яка була причина такого рішення і чи воно було у зв'язку з випадковим збиттям українсько-го цивільного літака над Іраном. („Associated Press“)

Майк Помпео закликає до змін

Підсумки візити Державного секретаря США Майка Помпео до Києва були передбачуваними. Ще до його приїзду можна було не сумніватися в тому, що він висловить підтримку Україні, засудить дії Росії в Криму і на Донбасі та закличе Київ до продовження політичних і економічних реформ. Усе це сталося. Але що буде далі?

Колишній посол США в Україні Стівен Пайфер вважає, що американській владі і самому М. Помпео треба зробити три речі для зміцнення відносин і довіри з боку України. По-перше, необхідно нарешті призначити посла США в Україну, а не тимчасово повіреного. Українці можуть думати, що відсутність затвердженого посла означає, що США не турбуються про Україну належним чином. По-друге, необхідно доручити заступникові Державного секретаря Стівенові Бігунові присвятити частину свого часу питанням щодо Росії та України, які він має під своїм безпосереднім кураторством. По-третє, державний секретар повинен попросити Дональда Трампа нарешті назвати конкретну дату зустрічі з Володимиром Зеленським у Вашингтоні. У Києві М. Помпео заперечив, що існують якісь умови для візити і найкращий спосіб підтвердити ці слова – запросити українського президента до Білого Дому. Найближчий час покаже розвиток подій.

Набагато складніше передбачити підсумки поїздки М. Помпео до Білорусі, Казахстану і Узбекистану, які викликали велике подразнення в Росії. Ці три країни, так чи інакше, тісно пов'язані з Росією. Білорусь і Казахстан – члени Євразійського економічного союзу. Узбекистан намагається поліпшити відносини з Москвою. У цьому сенсі приліт М. Помпео до Ташкенту – це демонстрація готовності Вашингтону підтримати суверенітет Узбекистану, дати можливість новій владі не поспішати в обійми Кремля.

Становище в Мінську складне. Росія прямує до поглинання Білорусі. Це прагнення Володимира Путіна вже викликало низку політичних і економічних криз у відносинах між двома країнами. Але Олександр Лукашенко надто сильно залежить від Москви, його режим задихається без російських дотацій. Щоб зберегти своє правління в Білорусі й саму Білорусь, без міжнародної підтримки йому не обійтися. Тепер з'явилася надія на таку підтримку.

У Казахстані триває передання влади. Кремль завжди побоювався прямої конфронтації з Нурсултаном Назарбаєвим, який після своєї відставки з посади президента, залишається найвпливовішою людиною в країні. Але, можливо, тепер з такою конфронтацією доведеться зіткнутися, і в цьому сенсі зустріч нової влади з М. Помпео була не зайвою.

Єдине, що відрізняє візити М. Помпео до цих країн від його поїздки до Києва, це те, що в Середній Азії все ще живуть за московським політичним часом, а Україна відчутно наблизилася до Європи.

ІСТОРІЯ

Іван Пулюй винайшов X-випромінювання

Валентин В. Бугрим

Іван Пулюй (1845-1918) здійснив світове відкриття: відкрив X-промені, які несправедливо називали рентгенівськими. Над ними він працював не один рік. Його дослідження про катодні та X-промені опубліковано у його наукових працях „Матеріал випромінюючих електродів, „Проміневий електродний матеріал і так званий четвертий стан речовини“ та інших. У останніх двох публікаціях X-випромінювання названо „рентгенівським“.

Завдяки своєму спеціальному винаходів, що його згодом назвали „трубка Пулюя“, він зафіксував 1886 року в Празі X-промені на 14 років раніше від німецького фізика Вільгельма Конрада Рентгена (1845-1923), який став лавреатом першої із фізики Нобелівської премії (1901).

Американські лікарі брати Едвін і Гілман Фрост вперше діагностували перелом зап'ястя у 14-річного пацієнта Едді Маккарті з допомогою X-променів. Цей досвід вони описали у наукових виданнях із зазначенням, що використовували лампу І. Пулюя. Перша у світі X-грама цілого організму людини (дитини) була зроблена І. Пулюєм в лютому 1896 року.

Є версійні міркування про те, що авторство „променів“ І. Пулюя приписали В. Рентгену лише тому, що цей винахід не був вчасно запатентований (і навіть задокументований). І. Пулюй засмутився і не раз із боєм повторював: „Ці рурки – мої!“. Празька газета „Bohemia“ 11 січня 1896 року опублікувала статтю про відкриття В. Рентгена.

Син І. Пулюя – Олександр так описував реакцію батька на це повідомлення: „Батько прочитав звістку про відкриття Рентгена, лежачи ще в ліжку. Зірвавшись із ліжка і обхопивши голову руками, він раз від разу вигукував: „Моя лампа! Моя лампа!“. І. Пулюй терміново надіслав В. Рентгену листа із проханням відповісти: чи використовувалася його лампа в експериментах. Відповіді він так і не отримав. Коли В. Рентгену вручали Нобелівську премію, він ухилився від пояснення природи свого відкриття, а в заповіті розпорядився знищити всі свої записи стосовно X-променів, що й було зроблено. Напрошується простий висновок: В. Рентген поцупив відкриття І. Пулюя.

А тепер історико-науковий експерт. 1896 рік для вченого був особливим. Коли він провів фундаментальні дослідження природи і властивостей щойно відкритих ним же X-променів, то результати опублікував у „Доповідах Віденської академії наук“. Досі триває суперечка про відкриття X-променів. Якщо В. Рентгена знає нині весь світ, то ім'я І. Пулюя щойно повертається із забуття. На думку науковців, внесок В. Рентгена у дослідження X-променів є явно завищеним, бо він надавав значення тільки фактам, а не їх поясненню. І як не дивно, певний час він заперечував вивчення механізму явищ, зокрема й нововідкритих променів. А І. Пулюй досліджував глибше – саме причини явища на атомно-молекулярному рівні.

У книзі „Історія фізики“ д-р Павло

Кудрявцев зазначає: „Невдала гіпотеза Рентгена була разом із тим свідченням хибності його теоретичного мислення, схильного до однобічного емпіризму. Тонкий і вмілий експериментатор, Рентген не виявив нахилу до пошуків нового, як не парадоксально це звучить стосовно автора одного з найбільших у житті фізики нових відкриттів“.

Автор енциклопедичних досліджень (зокрема „100 видатних імен України“) Ігор Шаров зазначив, що дослідники наукових здобутків І. Пулюя стверджують, що вже через півтора місяця від першого повідомлення В. Рентгена і до появи його нової статті – І. Пулюй подав другу ґрунтовну працю, присвячену вивченню X-променів, яка містила значно глибші, порівняно з В. Рентгеном, результати про природу та механізми виникнення цих променів. І. Пулюєві X-грами мали вищу якість, аніж В. Рентгену, тривалий час лишалися неперевершеними за технікою виконання. І. Пулюй зробив перший знімок повного людського кістяка.

На думку історика і письменника Юрія Гривняка (1912-1992), який написав книгу „Проф. д-р Іван Пулюй – винахідник променів X“ (Лондон, 1971), В. Рентген познайомився з І. Пулюєм під час роботи в лябораторії відомого німецького фізика Августа Кундта (1830-1894) і провадив дослід з катодними трубками під впливом винаходів І. Пулюя. Чи не тут бере початок „випадкове“ відкриття?

Гельмут Ліндер у книзі „Картини сучасної фізики“ (Санкт-Петербург, 1977) підкреслює: шлях, яким В. Рентген прийшов до свого відкриття, є загадковим. Дослідники життя та діяльності В. Рентгена не залишили поза увагою і такий факт, пов'язаний з відкриттям X-променів: працюючи в лябораторії, він перебував у повній ізоляції від зовнішнього світу, записи про свої спостереження тримав у таємниці і заповідав спалити зразу після смерті, що й було зроблено.

І. Пулюй розробив рурку, окремий вид анода – антикатод – і посвятив у свої досліді із катодною лампою сербського студента Ніколу Теслу і німця В. Рентгена. Вони тоді разом працювали у фізичному кабінеті уже згаданого вченого, професора А. Кундта. І. Пулюй показав дію цих X-променів (1895), а В. Рентген повторив досліді і у січні 1896 року виступив із публічною доповіддю про X-промені, продемонстрував знімки. Саме ця сенсаційність, підігріта газетярми, зіграла вирішальну роль у присудженні саме В. Рентгену Нобелівської премії. Опираючись на досліді своїх попередників у галузі газорозрядних процесів, В. Рентген ніколи не згадував І. Пулюя чи його знамениту трубку – основу відкриття, хоч вони у той час були добре відомі серед науковців. Навіть у передбачуваний процедурою „Нобелівській лекції“, у якій лавреати викладають суть свого відкриття, він промовчав. І це не випадково. Навпаки, він утаємничував всю свою діяльність. На дослідників діяльності І. Пулюя ще чекають нові

(Закінчення на стор. 19)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	Fax (973) 644-9510 E-mail advertising@ukrweekly.com
Передплата	Володимир Гончарик
	☎ (973) 292-9800 x 3040
	E-mail subscription@svoboda-news.com
Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або його видавця.	

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

„Україна-2050“ готова до співпраці з Україною

До „Свободи“ 4 лютого надійшов вміщений нижче відкритий лист Президента громадської організації „Україна-2050“ Євгена Чолія до Президента України Володимира Зеленського щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо питань громадянства та права і обов'язки закордонних українців.

Вельмишановний пане Президенте!

У Вашій інавгураційній промові 20 травня 2019 року у Верховній Раді України, Ви сказали: „І сьогодні я звертаюсь до всіх українців у світі. Нас 65 мільйонів. Так, не дивуйтесь – нас 65 мільйонів. Тих, кого народила українська земля. Українці в Європі та Азії, у Північній та Південній Америці, в Австралії і в Африці. Я звертаюсь до всіх українців на планеті! Ви нам дуже потрібні. Усім, хто готовий будувати нову, сильну та успішну Україну, я з радістю надаю українське громадянство. Ви повинні їхати в Україну не в гості, а додому. Ми чекаємо на вас. Сувенірів з-за кордону не потрібно, привезіть, будь ласка, свої знання, досвід і ментальні цінності. Все це допоможе нам почати нову епоху. Скептики скажуть: це фантастика. Це неможливо. А може, це і є наша національна ідея? Об'єднавшись – зробити неможливе. Всупереч усьому!“

З приємністю хочу повідомити Вас,

як президент новоствореної української неприбуткової організації та президент Світового Конгресу Українців (СКУ) у 2008-2018 роках, що ми Вас почули та 19 грудня 2019 року на установчих зборах у Києві була створена громадська організація „Україна-2050“ з участю українців з України та української діаспори.

„Україна-2050“ працюватиме з зацікавленими сторонами в Україні, з міжнародною спільнотою та українською діаспорою, щоб допомогти розробити спільну візію майбутнього України та впровадити впродовж одного покоління – а саме до 2050 року, стратегію для сталого розвитку України, як повністю незалежної, територіально цілісної, демократичної, реформованої та економічно конкурентноспроможної європейської держави.

Основні цілі „України-2050“ складаються з чотирьох частин, а саме сприяння забезпеченню цілком незалежної, територіально цілісної та обороноздатної України; Патріяр-

шого статусу, як для Православної Церкви України, так і для Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) разом із міжконфесійним, міжнаціональним та міжетнічним порозумінням; інтеграції України в Європейський Союз та входження України в число перших 10 країн у світі за Валовим внутрішнім продуктом (ВВП) на душу населення та щоб громадяни України постійно посідали місце серед перших 20 країн у Світовому індексі щастя ООН.

Ми з великим зацікавленням переглянули проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо питань громадянства, який Ви внесли й тепер розглядає Верховна Рада України.

На жаль, у цьому проекті не вповні є відчутні Ваші важливі слова, що закордонні українці можуть дійсно „їхати в Україну не в гості, а додому“ та коли вони перебувають в Україні на законних підставах, в основному користуватися такими самими правами і нести такі самі обов'язки, як громадяни України. Наприклад, у цьому проекті передбачається, без винятку для закордонних українців, що у Кабінеті Міністрів України та державній службі України не може бути особа, яка має подвійне громадянство.

Внесок української діаспори у захист та розбудову України

Ми нагадуємо, що офіційна статистика Національного банку України змістовно показує, що українцями з-за кордону перераховано до фінансової системи України за 2015-2019 роки понад 29.2 млрд дол. У той самий період Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) надав кредитів Україні на 10 млрд дол. Одночасно з тим у 2015-2019 роках Україна повернула МВФ кредитів та сплатила відсотки за їх використання 7.3 млрд дол. Рівночасно, українська діаспора, на чолі зі СКУ, ще додатково допомагала українському народові в Україні, співпрацюючи з нашими Церквами, владними структурами України та держав їх проживання і громадянським суспільством та зосереджуючи свої зусилля на зміцненні міжнародної коаліції на підтримку України в захисті її територіальної цілісності від російської агресії, продовженні та посиленні цільових санкцій проти Російської Федерації, поки вона не деокупує Крим і схід України та наданні Україні військової допомоги для захисту своїх кордонів, звільненні українських політичних в'язнів і заручників, утримуваних

(Закінчення на стор. 15)

Вивчаємо історію закордонного українства

Історія світового українства викликає неабияке зацікавлення не лише серед професійних дослідників, а й у молоді. Вивчення багатогранного феномену української діаспори дозволяє урізноманітнити сучасний освітній процес та уможливорює виховання молодого покоління на високих цінностях, які властиві представникам українців закордоння.

Надзвичайно корисним є проект Інституту досліджень української діаспори ім. проф. Любомира Винара Національного університету „Острозька академія“ (ініціатори проф. Алла Атаманенко, д-р Ірина Рибачок, Назар Мартинюк), „Нашого цвіту – по всьому світу“. Він дотичний до вивчення найкращих здобутків нашої діаспори в культурі, мистецтві, підготування досліджень учнів, які, цілком можливо, в подальшому бажатимуть продовжувати цей напрямок наукових студій.

У рамках проекту проводяться цікаві зустрічі із змістовними виступами працівників інституту перед педагогами й юними допитливими школярами, з'являються спільні публікації на сторінках преси та збірників науково-методичних матеріалів. Одним із останніх результатів спільної роботи стала публікація матеріалів про життєвий й творчий

шлях відомого скульптора Лео Мола (Лева Молодожанина).

Іншим цінним напрямком в проекті стало те, що діти за перемоги в конкурсах, присвячених вивченню української діаспори, отримали в дар дуже цікаві та змістовні книги Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці, які свого часу це потужне наукове об'єднання передало інституту для поширення та популяризації в Україні.

Молодь та вчителі вдячні закордонним українцям за їхній значний внесок в процеси державотворення нашої України-неньки. Окрему подяку адресуємо Інституту досліджень української діаспори Острозької академії, який очолює проф. А. Атаманенко, за те, що у вирі важливих та серйозних видавничих проектів та організації наукових форумів, інститут дбає, щоб школярі знали про своїх земляків, які проживають далеко за межами своєї країни.

Сердечно дякуємо й високоповажній редакції газети „Свобода“ за можливість доторкнутись до картини життя української діаспори та змогу публікуватись на сторінках улюбленого багатьма видання.

Тетяна Приймак,
вчитель-методист,
Полонне, Хмельницька область

Виправлення помилки

У дописі „Пам'яті дорогого друга-українця“ (7 лютого) сталася технічна помилка і пропущено рядок у життєписі сл. п. д-ра Юрія Кульчицького.

Подаємо правильний текст параграфа, де сталася помилка: З молодих літ увійшовши в активне гро-

мадське життя американського українства, багато доклався до плідної праці Українських Злучених Організацій – місцевий Відділ УККА, СУМ і ТУСМ. Також проявив себе на ниві збереження української культури, співав у хорах, був членом славної Капелі Бандуристів.

Максим зможе сам ходити

П'ятирічний Максим Атаманюк з Івано-Франківщини 16 березня матиме операцію „Selective Dorsal Rhizotomy Surgery“ в лікарні „Children's Hospital St. Louis, Missouri“. Дитина народилася з вадою серця та ушкодженням хребта. Хлопчик гарно розвивався, але донедавна не міг ходити. На сьогодні після інтенсивної терапії в Україні, Максим ходить з допомогою спеціальних милиць. Далі йому може допомогти тільки ця операція, котру не роблять в Україні та Європі. Лікар-спеціаліст у США вважає, що Максим є ідеальним кандидатом і передбачає, що він зможе сам ходити.

Вартість лікування в лікарні складає 56 тис. дол. Родина з допомогою парафії і сестрицтва при Українській католицькій церкві св. Йосафата в Трентоні, Нью-Джерсі, та Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДК) зібрали всі кошти.

Тепер ЗУАДК звертається до щедрих жертводавців з проханням допомогти цій родині з додатковим медичним лікуванням, терапією, ліками, приладами, побутом і харчуванням в Америці, квитками на

Максим Атаманюк

літак. ЗУАДК повністю передасть зібрані гроші батькам для лікування Максима. Збірка буде позвітована в газеті.

Пожертви можна вислати чеком на: UUARC 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111, при цьому вписати „Максим“ або через нашу електронну сторінку www.uuarc.org.

ЗУАДК
Філадельфія

Хочу читати українські книги

Я в Україні знайшов адресу „Свободи“. Цікавлюся історією українців в еміграції і люблю книги з цієї теми. В основному, беру книги і періодику з інтернет-сторінки „Diasporiana“, але хотів би мати щось в друкованому вигляді. Може є українці, які могли б поділитися літературою, виданою в

США. Йдеться про діаспорну тематику та літературу, яку видавали українці у вільному світі. Моя адреса: Іван Медвідь, вул. Миколи Трублаїні, 14, Київ, 03134 Ukraine. Тел.: 011-380-97-294-2160.

Іван Медвідь,
Київ

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Святкували 70-ліття Пласту в Нью-Йорку

Оріяна Макар

НЬЮ-ЙОРК. – 7 грудня 2019 року пластуни Нью-Йорку святкували 70-ліття Станиці Пласту. Старші та молодші пластуни зібралися в Пластовій Домівці, щоб відзначити заснування Пласту в Мангетені. Усі прийшли до головної зали в своїх пластових одностроях.

Святкування розпочалося офіційним відкриттям в присутності всіх уладів. Станична Талія Даниш розповіла про історію Станиці, коли кілька груп у Нью-Йорку з'єдналися й провадили корисну працю протягом 70 років. Було показано прозорірки про те, як розвивалася організація і скільки поколінь діяли у ній у минулому та сьогодні.

Спогадами поділилися три пластуни різних поколінь. Ірина Куровицька розповіла про початок Пласту в Нью-Йорку та про те, як вона була першою жінкою, яка стала станичною. Вона відзначила численні зміни в діяльності Пласту.

Учасники святкування 70-ліття Пласту в Нью-Йорку. (Фото: Оріяна Макар)

Промовляє Ірина Куровицька.

Пластуни слухають розповідь Талі Даниш про історію Станиці.

Тарас Ференцевич розповів про свого батька, який допоміг придбати популярний пластовий табір „Вовча Тропа“ та про те, як українські скавти з усього світу подорожують до „Вовчої Тропи“, щоб зустріти нових друзів та набути незліченну кількість добрих спогадів.

Остап Гладун розповів, як перший раз коли прийшов до дверей домівки й скільки пережив радості. Він продовжує бути гніздовим для молодих хлопців у домівці.

Стіни були прикрашені рукописними записками про те, що означає Пласт для нинішніх пластунів у станиці. Святкування завершилося співом гімну Пласту й солодким чакуванням.

Сумівська „Ялинка“ відбулася у Випані

ВИПАНІ, Нью-Джерсі. – 26 січня відбулася 29-та сумівська „Ялинка“ в Українському Американському Культурному Центрі Нью-Джерсі. Ця імпреза річно єднає сумівців різних поколінь, прихильників Спільноти Української Молоді, та членів громади у чудовій родинній атмосфері. Святкову програму приготували виховники та юнацтво 49-го Відділу юнацтва при Осередку Спільноти Української Молоді у Випані. Цього року виступило шість роїв юнацтва (діти у віці 4-17), із різними точками, колядками, різдвяними привітаннями та вертепами. Смачний святковий обід приготували батьки відділу. Завершенням свята була зустріч св. о. Миколая зі сумівським юнацтвом. (Фото: Христина Долинюк)

УНСоюз святкує 125 років: Фотофакт з історії, 1990

На цій фотографії з 1990 року: працівники Вашингтонського Бюро Українського Народного Союзу (зліва) Іван Кунь – помічник керівника, Марія Ліщак – адміністративний помічник/секретарка та Євген Іванців – керівник бюро. (Під час його існування в бюро деякий час працювали Адріян Кармазин і Ксеня Пономаренко.) Бюро відкрито 1 липня 1988 року. Воно було заангажоване в різних справах УНСоюзу, його членства, української американської громади та справ пов'язаних із допомогою українському народові. Вашингтонське Бюро УНСоюзу зіграло видатну роль у критично важливі роки напередодні та відразу після відновлення незалежності України. Бюро також допомагало новому Посольству України. Вашингтонське Бюро постійно доставляло „Свободі” і „Українському Тижневику” інформації про законопроекти та резолюції в Конгресі, про працю конгресменів та сенаторів, про наставлення адміністрації США до України. Через бюро українська громада мала свого агента в Вашингтоні, який постійно слідкував і наглядав над справами, які торкали всіх українців. Бюро мало широкі контакти з чільними особами та організаціями у столиці США. Вашингтонське Бюро УНСоюзу працювало до кінця вересня 1995 року, коли його закрито з фінансових причин. Е. Іванців ще якийсь час представляв інтереси УНСоюзу в Вашингтоні та в Коаліції етнічних груп з центральної та східної Європи, до якої належав УНСоюзу через своє Вашингтонське Бюро.

На веб-сторінці УНСоюзу читачі можуть переглянути фотоархів з історії організації. Фотоархів доповнюється і вдосконалюється. Загляньте сюди: unainc.org/una/the-una-is-125-years-old/.

Нові члени УНСоюзу

Денис Козюпа, син Данила і Наталії Козюпів з Седар Нолс, Нью-Джерсі, став членом 76-го Відділу УНСоюзу. Його забезпечили дідусь Михайло і бабуся Анна Козюпи.

Ела Вікторія Киркман, дочка Наталії Качарай і Бері Киркмана з Сіетлу, Вашингтон, стала членкою 25-го Відділу УНСоюзу. Її забезпечили бабуся і дідусь Святослава і Стефан Качарай та прабабця Ірена Жила.

Олена Соломія Пилип, дочка Тані і Юрія Пилипів з Велзлі, Масачусетс, стала членкою 42-го Відділу УНСоюзу. Її забезпечила бабуся Ніна Ведмідь.

Юстина Шевчук, дочка Василя і Надії Шевчуків з Бордентавну, Нью-Джерсі, стала членкою 501-го Відділу УНСоюзу. Її забезпечила бабуся Любов Пасинкова.

Адалин Катарина Кушнір, дочка Джейсона Кушніра і Стефанії Федорійчук-Кушнір з Істону, Коннектикат, стала членкою 162-го Відділу УНСоюзу. Її забезпечили дідусь і бабуся Юрко і Йоланта Федорійчуки та прабабуся Катерина Янковська.

Чи у вашій родині є діти – потенційні члени Українського Народного Союзу?

Зателефонуйте до нас на число 973-292-9800, щоб довідатися як оформити для них страхове забезпечення.

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union

САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

**Скористайте
з наших
відсоткових
ставок!**

2.94% APY*
5 Year Certificate

2.74% APY*
3 Year Certificate

2.58% APY*
2 Year Certificate

2.32% APY*
1 Year Certificate

**Оберіть
найкращий
термін для
Вас!**

**APY - Відсоток у річному відношенні з денно нарахованою дивідендою. Штраф нарахований за передчасне закриття сертифікату. Мінімальна сума на відкриття сертифікату - \$500.00. Дивіденда може бути змінена в будь який час та діє з 1/10/2020 року.*

Відвідайте наші відділення за адресами:

MAIN OFFICE:

108 Second Ave
New York, NY 10003
Tel: (212) 473-7310
Fax: (212) 473-3251

ASTORIA:

32-01 31st Street
Astoria, NY 11106
Tel: (718) 626-0506
Fax: (718) 626-0458

LINDENHURST:

226 N 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: (631) 867-5990
Fax: (631) 867-5989

UNIONDALE:

226 Uniondale Ave
Uniondale, NY 11553
Tel: (516) 565-2393
Fax: (516) 565-2097

KERHONKSON:

6329 Route 209
Kerhonkson, NY 12446
Tel: (845) 626-2938
Fax: (845) 626-8636

Toll Free (888) SELF-REL

Email: Info@selfrelianceny.org

Website: www.selfrelianceny.org

ПОДОРОЖІ

Вітрильник „Еней“ вийшов у Тихий океан

Працівник редакції „Свободи“ Ігор Пилипчук на вітрильнику „Еней“ вирішив самотньо обійти навколо земної кулі. Вістки з цієї романтичної подорожі уже були у „Свободі“. Нижче вміщено продовження дорожніх ноток мореплавця.

Ігор Пилипчук в протоці Дрейка на південь від мису Горн.

Острів Ісла Гранде.

28 грудня 2019 року. Так виглядає, що південні шквальні вітри приходять по ночах. Цієї ночі шквал прийшов рівно опівночі. Сильний вітер зупинив поступ на пів дня. На цей раз я вже був наготові, пам'ятаючи попередню ніч, і все пройшло в межах норми. Ця частина океану досить пустельна – не видно ні рибальських, ні торгових кораблів. Один раз бачив на екрані бортового комп'ютера знак пасажирського корабля, що віз туристів на мис Горн, на південному кінці Чилі.

30 грудня 2019 року. Останні два дні спокійно – шквалів і штормів нема. Мої прогнозовані 10 днів на перехід від Мар Дель Плата до Порту Віліамс все більше віддаляються від реальності. Вчора спробував пройти під мотором під час штилю, але швидко відмовився від цього – при швидкості три-чотири вузли це не вартує спаленого пального. Крім того, я все більше навчаюся поважати філософію вітрильництва. Один вибирає пройти під двигуном 300 миль, пробує перехитрувати безвітря, використавши все пальне, а потім стикається з зустрічним вітром і втра-

чає набуту перевагу. Інший має досить терпіння, щоб перечекати штиль і мати триденний попутний вітер. Це філософія життя.

Тепер хитаюся на хвилях разом з альбатросами в очікуванні вітру. Неймовірно, як альбатроси літають. Благородно, без зусилля і напруги, планують над водою кілька хвилин, піднімаючись вгору, потім знов до води, роблять повороти, і жодного помаху крил. Альбатроси неперевершені.

Вчора на заході сонця мене обійшли стороною кілька китів. Пробував зфотографувати їхні видихи, але відстань була зовелика. Вдень, коли безхмарне небо, за два дні перед Новим Роком – справжнє літо. Але вночі холодно. Під вечір бачив бризки води від дихання китів. Пуерто Мадрин, куди кити заходять для розмноження, залишилося позаду. Там також єдина на цьому узбережжі океану популяція морських левів. Кілька разів спина китів з'являлися в 20 метрах від мене. Сіжу з фотоапаратом наготові, але вони з'являються на кілька секунд і я не встигаю.

(Закінчення на стор. 12)

„Енея“ у дрейф з піднятими вітрилами. Півгодини я сидів на підлозі і прислухався до вітру і човна. „Еней“ витримував натиск. Я спробував задрімати, але успіху не досяг. Останнім часом сон змінився на дрімоту – постійно прислухаюся до того, що робиться довкруги.

Шторм затих через три години, після чого прийшов гарний вітерець і ми добре рухалися до 4-ої год. ранку, поки не настав наступний штиль.

SAVE THE DATE

FOR THE BIGGEST AND BEST FESTIVAL IN THE USA!

JULY 10 - 12, 2020

PHOTO CREDIT: C. SYZOMENKO

SOYUZIVKA HERITAGE CENTER
216 FOORDMORE RD, KERHONKSON, NY 12446
WWW.SOYUZIVKA.COM • 845-626-5641

Вітрильник „Еней“...

(Закінчення зі стор. 11)

31 грудня 2019 року. Цей передноворічний день почався з пригод. Я спав свої чергові 35 хвилин і прокинувся, щоб перевірити курс. На моє здивування, вітер повернув на 90 градусів і ми прямували до землі. Залишалося 10 миль. Часу було досить, щоб прийняти рішення, і я вирішив почекати на можливу зміну вітру. Через півгодини зійшло сонце, але вітер не змінився, а майже стих. Помітив, що від берега наближався бурхливий фронт води. Я сподівався, що це підходить очікуваний вітер, але це була прибережна течія. Нас понесло в сторону берега, якраз на місце, де стояв маяк. Я подивився на електронний компас – він показував рух на північ, тоді, як ми рухалися на захід. Подивився на магнетний компас – він показував захід. Я вже приготувався заводити двигун, щоб вийти з цієї дивної течії, коли вітер трошки посилювався і дав змогу рухатися вздовж берега під вітрилами.

Берег абсолютно пустельний. Незвично рухатися вздовж берега – таке враження, що пливу по річці. Через п'ять хвилин я помітив, що ми рухаємося занадто швидко для такого вітру. Виявляється, що вздовж аргентинського берега йде течія. Таким чином я дістав новорічний подарунок – майже без вітру ми йдемо зі швидкістю п'ять вузлів і три з них – завдяки течії. Коли я розбирався з течіями і компасами, припливали дельфіни нового виду, яких раніше не було: невеликі, в основному білі з чорними верхніми плавниками.

1 січня 2020 року. Сьогодні дме теплий північний вітер – звучить дивно для людини з північної півкулі. Сильний вітер в морі – це менше ніж пів проблеми. Хвилі, які він створює – це труднощі. Якщо йти близько до берега, з якого дме вітер, то для утворення хвиль мало простору. Тому спочатку я хотів пройти вздовж берега, щоб уникнути можливих хвиль з заходу, якщо буде сильний вітер. Але скоро попав у штіль, пізніше – у несприятливий вітер. Тому пляни змінилися – йду навпростець через Багія Гранде і сподіваюся, що сильного вітру не буде за цей час. Крім того, біля берега треба бути постійно на варті через каміння, мілкі місця і можливу зміну вітру, що може повернути човен серед ночі в сторону берега. Це виснажливо.

Південна частина Атлантики характерна нестабільними вітрами – постійно треба працювати з вітрилами. Мій розклад змінився – сплю вдень більше, ніж вночі, коли треба особливо уважно стежити за вітрилами.

Щоб зрозуміти явище, треба його розглядати разом з простором, в якому воно існує. Поставити чорну крапку на папері серед інших чорних кра-

пок – нічого особливого. Поставити крапку на чистому папері – і вона виділяється, відразу привертає увагу. Людина серед інших людей невиразна для себе та інших. Одна людина в просторі, наприклад, в океані, тобто її внутрішній світ з його проблемами і питаннями, невідворотно робляться виразними.

4 січня. З середини ночі довгий штіль. Хитаюся на хвилях разом з альбатросами. За 150 миль від постійно вітряного мису Горн сьогодні тут мир і спокій. В цій частині планети, на крайньому півдні, живе дуже мало людей. Вже тиждень, як не бачив жодного корабля, жодного літака, не чув радіопереговорів. Ще незаймана територія. Незвичне відчуття чистоти. Вчора цілий день був дощ. Виходив назовні тільки щоб підправити вітрила, а так весь день провів всередині.

5 січня. Тепер третя година ранку і на південному сході над обрієм зарево – скоро зійде сонце. Мені здається, що світла смуга над горизонтом була всю ніч. Кожен ранок через перепад температури назовні і всередині човна утворюється водяний конденсат – роса. Всі речі вологі. Вчора був дуже довгий період безвітря з кількома короткими перервами. Я три рази скидав і піднімав вітрила в очікуванні вітру. Більшість часу вони були підняті і сильно клапали, тому я був досить знервованний під вечір. Сиджу всередині, бо холодно. Подрімав кілька годин, але справжній сон не приходить.

Можливо через каву, яку випив пізно ввечері, або через внутрішню напругу – вже недалеко мис Горн і треба потрапити у метеовікно, коли не буде сильного зустрічного вітру з заходу. А це рідкість в цей період року. Деколи треба чекати тиждень, або й більше. Звичайно вітрильники чекають на таке вікно в Порт Віліямс, слідкуючи за метеопрогнозами. Коли передбачається бажаний вітер, вітрильник переходить до одного з островів близько до мису і чекає на якорі, бо період, коли західний вітер стихає, дуже короткий і треба встигнути обігнути мис. Багато хто робить це задля формального запису, що вони обігнули мис Горн, відразу повертаючись назад до Порту Віліямс.

Я довго не міг вирішити, яким шляхом перейти в Тихий океан. Я відразу піду на мис Горн, обігну його зі сходу на захід, а тоді вже поверну до Порту Віліямс, пройшовши між островами. Мушу це зробити, щоб не було неприємностей з чилійською морською флотою, яка контролює ці води.

Після цього я піду Бігел-каналом на захід до Тихого океану, зупиняючись на ніч в бухточках, яких тут безліч. Через можливі сильні нічні вітри треба буде прив'язувати човен до берега – дерева або каменю. Основна частина дороги буде під мотором. Таким чином уникну зустрічних вітрів, побачу чилійської фйорди і зможу з чистою

совістю вважати, що пройшов мис Горн зі сходу на захід.

6 січня. Вчора добрий вітер допоміг мені пройти за Ісла Гранде в сторону мису Горн. Потім почав мінятися на зустрічний. Я пішов спати. Хотілося б дійти до Горну сьогодні до вечора, щоб побачити цей камінь і зробити фото. Але це вже як вийде. Я можу перечекати ніч до ранку біля нього, а потім рушити до Порту Віліямс.

Опівночі я відчув, що вітер почав прибувати, вийшов назовні і відновив вітрила. Пройшов короткий дощ і я встиг намокнути. Кожних 15-20 хвилин перевіряв, що робиться довкруги. Два пасажирські кораблі вийшли з Бігел-каналу і пішли на північ. О 4-й год. ранку вийшов назовні, бо сильно гойдало. Човен кидало у всі боки і він не слухався руля. Залишалося лише чекати на підсилення вітру. Накрапав холодний дощ. Здавалося, що от-от він перейде у мокрий сніг.

Дві години пізніше нічого не змінилося, хіба що хвилі стали трошки меншими. Зі скрипом і клапанням вітрил човен поступово зносило назад на північ. Єдине, що можна було зробити за таких обставин – це каву.

Кава була добра, але не вирішила проблем. Виглянув назовні і побачив розсувну рейку за п'ять метрів від човна – розгойдування зірвали її з кріплення і кинули в океан. Я кинувся заводити двигун, щоб підійти ближче і витягнути втрату, але не встиг. Через три хвилини вона зникла з поля зору, напевне втонула. Це вже друга. Першу втратив ще біля Нью-Йорку.

Двигун не виключив – він допомагає тримати човен проти хвиль. Тоді менше розгойдує.

Через півгодини можна було рухатися, піднімаючись і скочуючись з високих хвиль, які бігли з заходу, проти вітру і нашого напрямку руху, і стикалися з новими, меншими хвилями з північного сходу, утворюючи збурене море. Можна піти подрімати.

Вчора мене супроводжували два тюлені, пізніше – дельфіни. Також бачив зовсім маленького пінгвіника, що вискочив на кілька секунд з води.

Деколи на човні забагато праці для однієї людини. Перші кілька місяців новачок-одиночка ще не знає правильних дій в різних ситуаціях. Деколи робить зайве, не робить необхідне. Виникають втрати. Наступних кілька місяців він вже знає, коли і що треба робити, але деколи уникає через ліню і незручність ситуації. Наприклад, коли в шторм вночі треба йти на ніс човна щось укріпити, бо може змити хвилею, він сподівається, що не змиє до ранку. Після достатньої кількості втрат цінних речей і поламок, він вже знає, що і коли робити, і робить необхідне. Втрати і поламки зменшуються, але все ж трапляються через неувважність. Кожна потенційно несприятлива ситуація подає знак перед тим, як статися. Уважна людина цей знак помічає і виправляє ситуацію.

7 січня. Через метеорологічну нестабільність останні чотири доби не спав нормальним сном – тільки дрімав, постійно прислухаючись до стану океану і вітру. Я був здивований, що почуваюся досить добре після цього, хоч і відчував всередині певну нестійкість. Такий режим сну не може не позначитися на здатності правильно оцінювати обставини і приймати відповідні рішення. І він позначився. Зайшов у прохід Дрейка. Чим ближче я підходив до мису Горн, тим повільніше рухався – вітер з півночі стихав. В популярній літературі це місце зобра-

жене в постійних штормах і хвилях. Недаремно в минулому тим морським, що пройшли через мис Горн, королева дозволяла носити у вусі золоту сережку і їсти, поклавши одну ногу на стіл. Але з усіх правил є виняток.

Сьогодні на місі спокійно. Можливо тому, що все ж таки Різдво за православним календарем. В пляні було обійти мис і повернути на північ до Бігел-каналу, пройшовши між островами. Коли я порівнявся з мисом, по радіо мене викликав контрольний центр, що там розміщений, і запросив звичайну інформацію: хто такий, звідки їду, куди і тому подібне. Підтвердивши, що моя ціль Порт Віліямс, я продовжив рухатися вздовж острова. Назустріч ішов інший вітрильник з назвою „Chief One”. Він також рухався до мису, але з іншої сторони, від Порту Віліямс.

За весь час від Аргентини я не бачив вітрильників і в мені спрацювала ментальність яхтсмена-одиночки. Зв'язався з ними по радіо і запропонував зняти на відео їхній вітрильник на тлі мису Горн. Вони радо погодились. В цей час зі мною знов скотактувався контрольний центр на місі і пояснив, що я не можу йти до Порту Віліямс між островами, поки не пройду іміграційну службу в тому ж Порті Віліямс. Тобто я мушу вертатися назад на 100 миль у міжнародні води і заходити в Бігел-канал зі сторони Атлантичного океану. Дивно, але такі правила в Чіле.

Я почав розвертатися, і оскільки інший вітрильник вже був недалеко, вирішив дотримати слова і зробити відео. Включив двигун і, підходячи ближче, помітив прапор – поляки. Вітрильник був великий, вони мали човен з мотором на борту і велику команду – 10-15 осіб. Не було потреби робити для них відео, бо з такими ресурсами вони могли це зробити самі. Але події розвивалися швидко. Підійшовши ближче, я зменшив швидкість, підрівняв свою траєкторію руху з їхнім напрямком руху, включив автопілот і приготував камеру, коли усвідомив, що можу не розминутися з ними, бо вони не рухаються, тобто не мають контролю на човном. Кинувся відключати автопілот, щоб відвернути, але було вже запізно.

В результаті відео я не зробив, зате зламав одну зі своїх сонячних панелей, зачепивши їхній якір.

Пізніше з'ясувалося, що в них така філософія – не використовувати двигун, крім випадків крайньої необхідності. Проте це ніяк не зменшує мою помилку. Вона обійшлася відносно дешево. Ще одна лекція – самооцінка може бути оманливою. Достатній і регулярний відпочинок важливий як для необхідних дій, так і для упередження зайвої ініціативи.

9 січня. Коли я повернув назад, що зайти в Бігел-канал, як того вимагали чилійські правила, одночасно повернув і вітер. Таким чином я знов рухався з вітром, який швидко підсилювався і коли стемніло, досяг 20-25 вузлів. Але дуло більше з півдня, ніж з заходу. Довелося ще одну ніч стояти за штурвалом. На світанку вже рухався в Бігел-каналі на захід у напрямку Порту Віліямс.

Спочатку йшов під вітрилами. Але тут, в каналі, який діє як аеродинамічна труба, вітер дув назустріч зі зростаючою силою. Треба було пройти 35 миль. Завів двигун і рухався зі швидкістю чотири вузли, які поступово зменшилися до одного, а потім і зовсім до нуля. За чотири милі до порту зустрічний вітер в каналі зовсім

(Закінчення на стор. 13)

Мис Горн на електронній мапі Енея.

Вітрильник „Еней“...

(Закінчення зі стор. 12)

зупинив рух вперед. Кілька годин я пробував його обхитрити, притискуючись до берега і збільшуючи оберти двигуна, але в решті-решт здався.

Швидкість вітру продовжувала зростати і не залишалося іншого виходу, як розвернутися і шукати місце схову. На щастя, таке місце було неподалік. За пів години я вже був у маленькій бухті, де можна було прив'язатися. Але не у моєму випадку. Пів години я безуспішно пробував зачепитися й після 10 спроб кинув якір.

Минула ніч. Я виспався. Холодно. Шалений вітер виє в такелажі, але якір утримує човен. Це найважливіше. До завтра погода повинна змінитися на краще і дозволить рухатися далі.

Така погода відповідає тому, що я уявляв про Патагонію, мис Горн і Бігел-канал. Тому тут суворі правила для човнів – кожен день треба рапортувати до Порту Віліямс, який є військовою базою, про місцезнаходження, деколи по кілька разів на день. Ті, хто проходить Бігел-каналом далі на захід, кожну ніч ховаються у бухточках, і, крім якора, прив'язують човен в кількох місцях до дерев або каміння на березі, щоб утримати його на місці у випадку сильного вітру перемінного напрямку.

17 січня. Вчора залишив Порт Віліямс. Нічого особливого цікавого там не бачив, крім новозеландців Алана, Ані, Марина і Джона з „Kiwi Dream“. Містечко – чилійська військова база, хоча туди приїжджає досить багато туристів, які рушають далі до Антарктики. Кілька ресторанів, маленьких магазинчиків загального призначення, туристичні лавки з дрібницями, два магазини з харчами, одна бензозаправка, антропологічний музей про життя місцевих аборигенів до приходу європейців. Аборигени цікаві тим, що не носили одягу в цих широтах. Вірогідно, що холод не шкодить людям, якщо його правильно сприймати. Вони палили вогнища постійно і тому ця земля дістала назву Земля Вогнів (Tierra del Fuego).

На вулицях вільно розгулюють багато коней і собак. Абсолютно нічого для вітрильників придбати неможливо. Ремонтні роботи під час короткого літа.

Я також зробив невеликий ремонт – холодильник, хоч він і не дуже потрібний, перестав працювати від 12 вольтів, але працює від 110 вольтів. Виявилося, що дроти обламалися в одному місці – від часу. Прийшлося зливати весь запас води, щоб добратися до тих дротів і витягати холодильник. Але тепер все в порядку – працює.

На іншій стороні каналу знаходиться аргентинське місто Ушуая – набагато більше, але з мене досить дощів і вітру – туди заходити не буду. Крім того, якщо заходити в Ушуаю, то треба вертатися в Порт Віліямс і оформляти папери на вихід заново. Такі правила, бо решта землі по обидва боки каналу на захід від Ушуаї належать Чіле. Військові досить доброзичливо ставляться до туристів.

Погода була не дуже сприятливою і я навіть думав відкласти вихід, але мій сусід на вітрильнику з Колорадо Баррі ішов в Ушуаю для невеликого ремонту, і це вирішило питання.

Коли ми вийшли в канал він рухався в два рази швидше, ніж я, і дуже скоро зник з поля зору – добрий човен з потужним двигуном.

Сюди, на крайній південь, як правило, приходять дуже добре обладнані вітрильники.

Вчора пройшов 35 миль, в основному під мотором, хоча частину шляху вдалося подолати під вітрилами. Мав намір іти всю ніч, бо наступні кілька днів буду стояти через сильний вітер, але склалося інакше. Десь біля 9-ої год. вечора піднявся сильний вітер і загнав мене в бухту Лапатая, чотири милі на захід від Ушуаї. Заходив вночі з допомогою радара і карти. Кинув якір трошки в стороні від зазначеного на карті місця. Всю ніч чув дивні звуки – ніби човен чіпляє об щось. На ранок, коли розвиднілося, пішов на обстеження і побачив, що перо руля торкає камінь схований під водою. Мені пощастило, що я вночі не наїхав на нього. Це місце позначено на карті і називається Каміння маленького дявола (Rocas Diablito), але його координати неточні. З відливом каміння оголилося і я зробив фото.

Сьогодні прокинувся рано, в каналі хвиль не було і я вирішив продовжити рух. Вийшов в канал і відразу повернувся – зустрічний вітер понад 20 вузлів. Тут в бухті важко оцінити ситуацію в каналі до якого півтори милі. Буду чекати на кращу погоду. Два-три дні за прогнозом. Сьогодні дощ з перервами.

18 січня. Не думав, що звідси буде так складно вибратися. Всю ніч і зранку був повний штіль. Я вже подумав, що Бог почув мої молитви і зменшив вітер. Як і вчора, відразу почав рух: завів двигун, витягнув якір (з трудом, бо він націпляв багато водоростей). Але як і вчора, як тільки підійшов до виходу в канал побачив, що штіль в бухті обманливий – назовні дує сильний вітер, проти якого я не зможу нічого зробити. Розвернувся і пішов назад на своє місце. Прийдеться набратися терпіння ще на два дні.

На відміну від вчорашнього дня сьогодні вітер дме з північно-східної долини між горами. Це прекрасний напрямок для руху в каналі. Але я перевіряти не буду – займає годину, щоб дійти до виходу з каналу, і стільки ж щоб вернутися, якщо там інший вітер. Я вже спалив забагато пального на спроби вийти звідси, а попереду ще довга дорога між островами. Буду чекати.

Відремонтував якірний підйомник, що перестав працювати. Витягати якір руками нелегко. Також зашив старе вітрило – йому 37 років і тканина виглядає добре, тільки шви розлазяться в деяких місцях. Час від часу треба підшивати. Почистив бронзовий годинник і барометр – краплі солоної води залишають темні плями.

Я таки сів на один з підводних каменів. Коли помітив, що вітер зірвав човен з якора і відніс метрів на сто на середину бухти, завів двигун, підплив знов до берега і кинув якір. Вітер був збоку. Через 20 хвилин почув сигнал малої глибини, а ще через хвилину сидів кілем на камені. Ну, думаю, треба чекати припливу, щоб знятися. Робити нічого, поставив чайник. Не встигла вода закипіти, як я відчув, що човен рухається. Виглянув – і справді „Еней“ якось звільнився сам. Тепер треба знов витягати якір і шукати краще місце. Весело тут.

За два дні „Еней“ став туристичним об'єктом для людей на березі, яких привозять сюди щодня з Ушуаї – багато з них фотографуються на його тлі.

19 січня. Останні дві ночі і зранку десь до 10-ої год. тихо і спокійно. А потім починаються пориви вітру з долин між горами.

Сьогодні зранку зійшов на берег. Нелегально, бо це аргентинська територія. Хоча аргентинська віза ще дійсна. Тут, на березі бухти Лапаталія, недалеко від Ушуаї, є протоптані

Під час радіоперемовин з представниками чилійської берегової охорони.

доріжки і місточки через струмочки, тому багато людей приходять сюди з міста. Гарна рослинність з південним акцентом. Деякі дерева ростуть тільки тут. Цікаво, що нема комарів. Дуже приємно, коли сонечко.

Після 10-ої почався вітер з дощем. Пориви вітру знов зірвали човен з якора і віднесли від берега метрів на сто. Вийшов назовні і подовжив якірний канат, бо тут глибина більша, ніж біля берега, а треба тримати співвідношення довжини канату і глибини не менше ніж 5:1. Може вітер стихне і не треба буде заводити двигун, витягати якір і знов кидати його ближче до берега – завтра зранку пляную відхід.

20 січня. Вчорашня надія не виправдалася, вітер не стих. Навпаки, виріс у шторм, якого я тут не бачив, і приніс мені майже цілу добу пригод і тяжкої праці.

Слово Патагонія означає великі ноги, вірніше ступні ніг, бо у місцевих аборигенів на думку Магелана, котрий перший проплив через одноіменну протоку, щоб довести, що Земля кругла, були великі ступні. Вчора я переіменував для себе цю землю у „Потогонію“. Часом для однієї людини на човні забагато праці.

Після того, як вчора я подовжив якірний канат в надії, що це допоможе утримати човен, вітер посунув „Еней“ ще далі від берега. Я почав витягати якір, щоб знов кинути його ближче до берега. Це зайняло час, бо він націпляв на себе морську рослинність і все що було на дні, і збільшив свою вагу в кілька разів. Сам якір важить 35 фунтів, плюс 40 футів ланцюга, плюс морська рослинність – це велика вага. Коли нарешті я підтягнув його до поверхні води, то витягнути на борт таку вагу просто не було сил. Прийшлося розпилювати водорості пилкою.

Коли закінчив витягати якір і озирнувся довкруги, то побачив, що вже знаходжуся посередині бухти, а над Бігел-каналом стояла райдуга. Якби напрямок вітру в каналі був такий, як в бухті – це ідеальний випадок, щоб пройти частину каналу під вітрилами, зберігаючи пальне. Оскільки я вже був на півдорозі до виходу в канал, вирішив підійти ближче і перевірити, що там робиться, сприйнявши райдугу, як добрий знак.

Коли, піднявши одне вітрило, наблизився до вузького виходу в канал між двома скелями, вітер, який дув в спину, серйозно підсилювався. В самому ж каналі вже наростали вітер і хвилі з заходу. Я відразу почав розвертатися, але вже було пізно. Вітер виріс до шквального, двигуна не вистачало, щоб рухатися до місця стоянки.

Єдиний вихід – в канал, де вже дуло зі штормовою силою. Тепер треба було проскочити між скелями так, щоб вітер не скинув мене на підвітряний камінь. Через дві години бороть-

би з вітром і хвилями небезпечно місце було позаду а рівень адреналіну в крові значно перевищував норму. А над каналом далі стояла райдуга.

Була вже 8-ма год. вечора. Вітер досягав 50 вузлів – бортовий комп'ютер постійно сигналізував тривогу, виставлену на 45 вузлів. Великий пасажирський корабель звернув з курсу в сусідню бухту. В мене такої можливості не було – не вистачало сили двигуна. Єдине, що я міг робити, це підправляти курс дрейфу, щоб уникати островів, яких тут багато.

Десь о 8-й ранку ми вже були на 10 миль на схід від початкового місця. Сила вітру зменшилася і я зміг дістатися до найближчої бухти Санта Роза, кинув якір, сподіваючись відпочити і перечекати негоду, але через годину помітив, що човен зсунувся за вітром і наблизився до скелястого острова – якір не тримав. Така сама історія, як і в попередній бухті Лапаталія. Я спробував витягнути якір, щоб кинути його в іншому місці і не зміг. Завів двигун, зменшив довжину канату наскільки міг і підтягнув якір до берега. Через годину вітер посунув човен назад до каменя. Я знов підтягнув його до берега і кинув другий якір, на цей раз сподіваючись нарешті подримати. Включив якірний сигнал тривоги – він сигналізує, коли якір не тримає – і ліг. Через 15 хвилин включився сигнал.

Підтягував якори до берега чотири рази, дримаючи в перервах. В другій половині дня вітер зменшився і я вирішив спробувати витягнути хоч аби один якір – не хотів думати, що можу втратити обидва. Через кілька годин, підтягуючи сантиметр за сантиметром канат, потім ланцюг і нарешті якір були на палубі. Кілька разів розпилював рослинність, щоб зменшити вагу. Під вечір звільнив і другий якір.

Думка про ще одну безсонну ніч, бо треба буде постійно підтягувати човен до берега, не поміщалося мені в голову. На щастя, якраз коли другий якір був на палубі, вітер змінився і зменшився до рівня, коли можна рухатися в каналі. Я вирішив перейти в іншу бухту дві милі на захід, сподіваючись, що там краще дно для якора.

Але пройшов 10 миль і зупинився в місці, до якого трошки не дотягнув через вітер п'ять днів тому. Це була винагорода за останню добу – тут є буй, до якого я прив'язався, не використовуючи якір. Це велике полегшення – можна спати спокійно.

Ці непередбачувані і сильні вітри в каналах можуть наробити великої шкоди кораблеві. Вони називаються „віллівілі“, напевне тому що постійно завивають.

Можливо, вчорашня райдуга над каналом і справді була добрим знаком, бо що би я робив серед ночі під час такого шторму у вузькій бухті коли якір не утримує човен?

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Відзначили День Соборності України

Марія Коркач-Грошко

ЧИКАГО. – 26 січня в Українському Культурному Осередку відбулося відзначення Дня Соборності України, організоване Іллінойським Відділом Українського Конгресового Комітету (УККА). Основною темою була „Безпека та Незалежність“. Гостями були генерал-лейтенант Михайло Забродський, президент Фонду „Потомак“ д-р Філіп Карбер, конгресмени Денні К. Девіс, Майкл Б. Квіглі – співголова Українського Кокусу в Конгресі), Раджа Крішнамурті, Шон Кастен, головний скарбник повіту Кук Марія Папас, комісар Ден Патлак з Комітету огляду повіту Кук, представники азербайджанської, угорської, литовської та польської громад.

Відзначення розпочалося з внесення українського та американського стягів Українськими Американськими Ветеранами (Станиця32) на чолі з Командувачем Пітером Бенсакком. Хор Співки Української Молоді (СУМ) виконав гімни США та України.

Далі слово мав президент Іллінойського Відділу УККА Ігор Дячун, який зауважив, що безпека для України – це здатність захистити себе від військової загрози та подолати багатовимірні загрози з боку Росії. Після його промови присутні одночасно підняли листочки з написом „Ми дбаємо про Україну“.

Єпископ Української католицької єпархії св. Миколая Венедикт Алексійчук закликав присутніх до спільної молитви, після чого зауважив, що сила України – в її єдності.

Щорічну премію спільноти УККА за служіння на благо громади вручали І. Дячун та віце-президент Іллінойського Відділу УККА д-р Марія Коркач-Грошко.

Марію Бухвак-Іванець відзначили за її благодійну допомогу сиротинцям та людям похилого віку в Україні та за організацію допомоги добровольчим батальйонам, які захищали Україну під час анексії Криму. Раніше вона отримала нагороду від

Міністерства оборони України за допомогу під час війни на Донбасі.

Мирон Васюнець був відзначений за понад 40-річну працю на благо СУМ, в тому числі й за 19 років на посаді голови Осередку СУМ ім. Дмитра Вітовського в Палатайні.

Микола Кочерга був нагороджений за його невтомну працю в питаннях, що стосуються української спільноти та Православної Церкви України, а також за його віддану працю на пості президента Фундації Голодомору та президента Фундації Симона Петлюри у Парижі.

Ведучою відзначення Дня Соборності була віце-президент Іллінойського Відділу УККА Марта Фаріон.

У зверненнях конгресменів Д. Девіса, М. Квіглі, Р. Крішнамурті та Ш. Кастена було підкреслено їхню рішучість щодо переконання своїх колег в Конгресі про необхідність постійної військової допомоги Україні. Всі вони зійшлися на думці, що Україна повинна мати можливість захищати свою територію та продовжувати будувати суверенну демократичну державу. Конгресмени зазначили, що Україна бореться за суверенітет та незалежність, а загроза з боку Росії не є лише українською проблемою, вона створює загрозу безпеці Заходу. Всі чотири конгресмени запевнили, що зобов'язані підтримувати Україну в розвитку демократії та реформ, а також розповсюджувати інформацію про неї серед своїх колег в Конгресі.

Українська громада висловила щиру вдячність представникам Конгресу за підтримку України.

Генеральний консул Лариса Герасько повертається до Києва після п'ятирічної праці в Генеральному консульстві України в Чикаго. Президент Українського Інституту Сучасного Мистецтва в Чикаго та член Управи Іллінойського Відділу УККА Мотря Мельник докладно розповіла про досягнення Л. Герасько під час її призначення в Чикаго та подарувала скульптуру на знак подяки від української громади.

Віце-президент Іллінойського Відділу УККА Павло Бандрівський представив д-ра Ф. Карбера, який є президентом Фонду „Потомак“ – позапартійної, некомерційної дослідницької організації, яка орієнтована на питаннях міжнародної безпеки. Ф. Карбер здійснив 32 візити до України та провів 180 днів у зоні бойових дій на сході України. Він є міжнародно визнаним авторитетом з питань оборони та національної безпеки, свідчив перед Конгресом США та Парламентом Великобританії про необхідність підтримки України. У 2014 році Ф. Карбер був запрошений тимчасовим урядом України для оцінки погіршення ситуації з безпекою в Україні. До нього приєднався старший соратник Фонду „Потомак“, генерал Веслі Кларк, колишній Верховний головнокомандувач НАТО в Європі та один з кандидатів у президенти від Демократичної партії 2004 року.

Д-р Ф. Карбер та генерал В. Кларк підготували доповіді для Конгресу, в яких йшлося про необхідність військової підтримки України. Саме вони першими заговорили про необ-

Нагороджені за служіння на благо громади (зліва): Марія Коркач-Грошко, Микола Кочерга, Ігор Дячун, Мирон Васюнець, Марія Бухвак-Іванець. (Фото: Тетяна Дрозджина)

хідність надати Україні летальне озброєння, в тому числі ракети протитанкового керування, радіолокаційні батареї, радіокеровані літальні апарати та вдосконалені засоби захисту від пошкоджень. Усе це згодом було доставлено до Збройних сил України.

Д-р Ф. Карбер читав лекції про Україну перед американським та європейським військовим командуваннями, а його доповідь „Уроки, здобуті в результаті російсько-української війни“ була взята на озброєння генералом Г. Р. МекМестером, який став радником президента з національної безпеки. Д-р Ф. Карбер та генерал В. Кларк були першими лавреатами Премії УККА „Друзі України“ у 2017 році.

Презентація д-ра Ф. Карбера була на основі останніх досліджень фонду „Потомак“ – він надав дані в діаграмах та мапах, які показали, що Україна перебуває на критичному перехресті, а її майбутнє передбачає визнання та вирішення трьох викликів: російська загроза є не тільки проти України, а й спрямована на США та Європу; українську армію було реформовано і питання полягає в тому, щоб ця модернізація була стійкою в довгостроковій конкуренції з Росією як ворожим сусідом; США та європейські союзники повинні надавати всю необхідну військову допомогу Україні, щоб Україна могла увійти до НАТО.

Д-р Ф. Карбер зазначив, що українські війська зменшать необхідну кількість американських військ на території Європи. Це забезпечить центр ваги для зменшення російського домінування в Чорному морі, надасть західній протиповітряній обороні суттєве покращення в ранньому оповіщенні, а також суттєво обмежить можливість російської агресії проти НАТО.

У своєму висновку Ф. Карбер наголосив, що в час політичних протиріч українська діаспора може відігравати вирішальну роль в тому, щоб зробити Україну стратегічним союзником США. Також він підкреслив необхідність поширювання українцями важливої інформації серед американців.

П. Бенсак (армія США), командувач Українських Американських Ветеранів (Станиця 32), представив генерал-лейтенанта М. Забродського, який у 2014 році, під час війни на

Донбасі, здійснив рейд у тил проти-вника. За три тижні 95-ий батальйон, яким він керував, пройшов 470 кілометрів, з яких 170 – ворожими тилами. Внаслідок цього рейду близько 3,000 українських військових мали змогу вийти з оточення, було звільнено 250 одиниць військової техніки. За словами Ф. Карбера, це був найдовший рейд збройних формувань у сучасній військовій історії. У 2017 році М. Забродський був призначений командувачем антитерористичної операції. У 2019 році його обрали до Верховної Ради у складі „Європейської солідарності“.

Під час своєї презентації М. Забродський надав вичерпну інформацію про стан української армії, нагадав, що після розпаду Радянського Союзу Україна мала одну з найбільших армій Європи та третій за величиною ядерний арсенал у світі після США та Росії. Проте внаслідок економічної кризи Україна не могла дозволити собі сильну армію. У 2014 році почалися нові реформи для переорганізації армії та підготовки майбутніх офіцерів, було збільшено військовий бюджет, військовий персонал і підвищено бойову готовність військ. М. Забродський пояснив, що багато країн надавали Україні матеріальну та технічну підтримку та допомагали у підготовці військово-медичних кадрів, проте саме зусилля США відіграли головну роль.

П. Бенсак подарував гостеві монету від американських ветеранів з їхнім логотипом на передній панелі та Національним пам'ятником на звороті у презентаційній скринці з написаним на табличці ім'ям генерал-лейтенанта. І. Дячун вручив М. Забродському та Ф. Карберу офіційний різдвяний орнамент Білого Дому від 2019 року, який присвячений Ігореві Сікорському, компанія якого будує всі президентські гелікоптери.

На завершення заходу було передано відеофільм, підготовлений Марією Дзюмою, у якому зображено звернення генерал-лейтенанта М. Забродського на тлі гімну ОУН.

До складу Організаційного Комітету свята увійшли І. Дячун, М. Фаріон, П. Бандрівський, М. Коркач-Грошко, Леся Багрій, М. Мельник, М. Дзюма, Марія Дмитрів, Міла Лугова, Наталія Онисько, Роман Яцківський.

Переклад: Міла Лугова.

„Україна-2050...

(Закінчення зі стор. 7)

російськими владними структурами, та захист людських, національних і релігійних прав та свобод українців і кримських татар на незаконно окупованих Російською Федерацією територіях Криму і сходу України та у Російській Федерації.

Наша співпраця полягає у протидії російській дезінформації та поширенні правдивої інформації про Україну шляхом висвітлення її прогресу в реформуванні, модернізації та поборюванні корупції, наданні Україні економічної, технічної і гуманітарної допомоги для подолання наслідків російської агресії, підтримці євроінтеграційних прагнень України, втілення в життя Угоди про асоціацію між ЕС і Україною та набуття Україною членства в Європейському Союзі (ЕС), запровадженні для України безвізового режиму до Шенгенської зони, визнанні та всебічній підтримці міжнародним співтовариством реформ в Україні та поглибленні взаємовідносин і співпраці ЕС з Україною, підтримці євроатлантичного курсу України, наданні Україні Плану дій щодо членства в НАТО та набутті Україною членства в НАТО, визнанні Патріаршого статусу УГКЦ, визнанні Голодомору геноцидом українського народу та спостереженні за президентськими і парламентськими виборами в Україні.

Пропозиції щодо проекту закону про громадянство

З огляду на значний внесок української діаспори, „Україна-2050“

просить внести необхідні зміни у проект закону щодо питань громадянства, а зокрема забезпечити, щоб особи, які мають статус закордонного українця та, які законно перебувають в Україні мали право набувати громадянство України без зобов'язання припиняти чи відмовляти їх чужоземне громадянство (окрім громадян країни, яку Верховна Рада України визнала країною-агресором); а також, в основному користувалися такими самими правами і несли такі самі обов'язки, як громадяни України, а зокрема, на підставах встановлених для громадян України, могли працювати та провадити трудову діяльність; обирати та бути обраними до виборчих органів усіх рівнів влади і місцевого самоврядування та бути державними службовцями України; мати право вступу до навчальних закладів України та користуватись правом власності на землю.

Готовність до співпраці

„Україна-2050“ заявляє про свою готовність попрацювати з Офісом Президента України та владними структурами і громадянським суспільством України, а також з СКУ і його мережею для удосконалення проекту Закону про громадянство.

У разі будь-яких запитань просимо звертатися до Виконавчого директори „Україна-2050“ Мирона Найдя (електронна адреса: mnauda@ukraine-2050.org. Тел.: 380-67-671-5505).

З повагою,
Евген Чолій

UKRAINIAN FCU WE START & END WITH U

Offering a Full Line of
PERSONAL & BUSINESS FINANCIAL SERVICES!
ПЕРСОНАЛЬНІ ТА БІЗНЕСОВІ ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

- Checking accounts / Чекові рахунки
- Savings accounts / Ощадні рахунки
- IRA & Share Certificates / Сертифікати
- Loans / Позики
- Mortgages / Кредити на Недрухомість
- VISA® Credit & Debit Cards / Платіжні Картки VISA®
- Online & Mobile Banking / Онлайн і мобільний банкінг

Nationwide Access

Members have access to **30,000 no-fee ATMs** and **5,000 Shared Branches** nationwide through CO-OP network

UKRAINIAN
FEDERAL CREDIT UNION

УКРАЇНСЬКА
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА

ROCHESTER, NY • AMHERST, NY • BOSTON, MA • BUFFALO, NY • CHARLOTTE, NC
FEDERAL WAY, WA • PARMA, OH • PORTLAND, OR • SACRAMENTO, CA • SYRACUSE, NY
VANCOUVER, WA • WEBSTER, NY • COMING SOON! RANCHO CORDOVA, CA

For a complete listing of hours and branch locations:

ukrainianfcu.org

FEDERALLY INSURED BY NCUA

СПОКІЙ І ВПЕВНЕНІСТЬ

♥ **найцінніший подарунок!**

♥ **Страхування життя**

♥ **Ануїтети**

♥ **Страховий сертифікат (Endowment)**

**Телефонуйте:
800-253-9862**

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Загальні інформації - 800-253-9862

www.UkrainianNationalAssociation.org

facebook.com/UkrainianNationalAssociation

Український Народний Союз

НОВІ ВИДАННЯ

Читаймо старовинні кухарські книги!

Вікторія Гоць

1932 року „Свобода” розмістила рекламу двох видань: „Нова кухня вітамінова” Осипи Заклинської (1928) і „Домашня кухня” Леонтини Лучаківської (1910). Минуло майже 80 років і ці книги знову повернулися до нас. Вони старовинні, але й дуже сучасні. А повернула їх команда „Авторська кухня українська”, яка здійснює проект з віднайдення і перевидання загублених у літах і в державах стародавніх кухарських книжок.

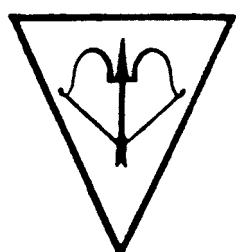
Крім двох вище згаданих, недавно відтворено кулінарний підручник з Коломиї „Як добре й здорово варити”. Вперше він побачив світ у 1931 році стараннями української сенаторки польського сейму, журналістки й видавця Олени Кисілевської.

Ця книга О. Кисілевської стала ще одним кроком до просвіти жіноцтва. До того вона видавала часописи „Жіноча Воля” і „Жіноча Доля”, тримаючи на них соціальну ціну. А вартість її куховарської книги не перевищувала двох злотих: сенсація на ті часи! Тим не менш, у жовтні (місяці друкованого слова) авторка ще й давала на неї знижку 15 відс.

Її книга мала на меті не лише вчити куховарити, а й навчати культури столу. „Як треба приймати гостей? – запитувала О. Кисілевська. – Коли вже сходяться люди вдома, тоді ця гостина мусить мати в собі щось миле й невимушене. Господиня дому мусить вже подбати про милий настрій, себто не запрошувати людей посварених із собою, чи політичних ворогів. Суконка господині повинна

Перевидані старовинні кухарські книги.

ПЛЕМ'Я ПЛАСТУНОК „ПЕРШІ СТЕЖІ“

влаштовує

„ДЕННИЙ ТАБІР ПТАШАТ ПРИ ПЛАСТІ“

для дітей від 4 до 6 років, які володіють
(розуміють і розмовляють) українською мовою

- Дитина мусить мати закінчених 4 роки життя до 31 серпня 2020 р. Вийнятків немає.
- Дитина мусить мати усі приписані щеплення.
- Дитина, яка склала Заяву Вступу до новацтва, не може брати участі в таборах для Пташат.

**Табір відбудеться на Союзівці
від неділі, 28 червня, до суботи, 4 липня 2020 р.**

У справі кімнат просимо порозуміватися безпосередньо з Адміністрацією Союзівки:
SOYUZIVKA, P. O. Box 529, 216 Foordmore Road, Kerhonkson, NY 12446
(845) 626-5641; www.Soyuzivka.com; Fax: 845-626-4638

- Таборова оплата: \$150.00 (\$20.00 незворотні)
- Зголошення і таборову оплату (чек виписаний на Plast – Pershi Stezhi) надсилати до:

Chrystya Silecky, 312 Kerry Ct, Cranberry Twsp, PA 16066 • Tel.: 636-219-3358

- Реченець зголошень: **15 травня 2020 р.** • Після реченця зголошень не приймаємо.
- Лікарську посвідку НЕ пересилати з анкетною зголошення. Просимо передати при реєстрації.

КАРТА ЗГОЛОШЕННЯ НА ТАБІР ПТАШАТ-2019

Ім'я і прізвище дитини
по-українськи і по-англійськи

Дата народження

Адреса

Телефон E-mail

Просимо залучити посвідку дати народження дитини, яку вперше вписуєте на табір, що відбудеться від 28 червня до 4 липня 2020 р.

Розмір таборової сорочки дитини: ☐ 6-8, ☐ 10-12, ☐ 14-16.
☐ Залучую чек на суму \$..... ☐ Резервую кімнату на Союзівці

.....
ім'я і прізвище матері (подати дівоче прізвище)

Завваги

.....Підпис батька або матері

бути скромна. Вовняна або шовкова, з довгими рукавами. По можності не чорна. Запрошені гості в ніякому разі не повинні спізнитися”. Сервування? Тут теж є відповідь: „Застава стола може бути скромна, але не пооббивана й не різна збиранина”.

Неочікуваною новизною в українській куховарській книжці стало бажання О. Кисілевської підписати зібрані рецепти прізвищами їхніх авторок-господинь. А це як сільські жінки, так і знаменитості: Ольга Кобилянська, Ольга Дучимінська, Адольфіна Макогон (мама Ірини Вільде), Юлія Маркевич (мама Дарії Цвек), а також українки США, Канади, Чехії та Лемківщини.

І я, тримаючи в руках це перевидання, кожного разу ловлю себе на думці: „Рецепти не горять!” Бо не раз знаходила на його сторінках ті самі переписи, що роками береглися у наших родинних записниках. І той самий рецепт медівника, який ще так недавно ми відписали в однієї вчительської родини, я потім знайшла у книжці „Як добре й здорово варити”. Вдома думали, що він походив з Чортківщини, але по правді, це перепис „Медівника, що завжди удається” п. Гоянюкової із села Залуччя.

Приємно спостерігати, як легко О. Кисілевська маневрує між неонародництвом та модернізмом, між етнографією і світовою класикою. Що, власне, цілком відповідало духові 1930-их років. І їй вдалося у незауважувальний, делікатний спосіб переходити від української міської та рустикальної кухні до кухонь Європи і Північної Америки. В цьому особлива імпресія її збірника – і патріотична, і міжнародна.

Це природньо: українська кухня вела культурний обмін з багатьма гастрономіями світу. Тому в її виданні знайдемо страви польської, вірменської, турецької, австрійської, німецької, французької, італійської, канадської і американської кухонь.

Найбільшою „нацменшиною” є кухня французька (бо аж 11 рецептів). Підручник вчить, як вміло випікати вироби із французького та напів-французького тіста (рецепти „Тісто французьке (що завжди удається)”, „Пів-французьке тісто масляне”). Теж є рецепт популярного „заварного”: його тоді називали на польський

(Закінчення на стор. 18)

ПОСТАТІ

Степан Семенюк був українським героєм

Василь Шляхтич

19 січня минуло 100 років з дня народження сина Волині Степана Семенюка, який упокоївся минулого літа, проживши 99 з половиною років.

С. Семенюк народився 19 січня у 1920 році в сім'ї Тетяни і Василя Драницьких. Батьки були хліборобами на Волині. С. Семенюк у міжвоєнні роки закінчив середню школу в Луцьку. Брати і сестра стали членами Організації Українських Націоналістів і були репресовані радянською владою, коли вона появилась на Волині у 1939 році. Батьки були депортовані в Тюменську область Сибіру, де тато загинув.

С. Семенюк став членом ОУН у 1938 році. Працював вчителем історії, а у серпні 1940 року, щоб уникнути арешту, пішов у підпілля. Коли на Волині поставали загони УПА, він одним з перших почав творити їх. Він організував українську державну адміністрацію на окупованій німцями Волині.

9 вересня 1944 року потрапив у полон НКВД. При собі мав документи на прізвище Семенюка, з ним і залишився доживати віку. Був засуджений на кару смерті, 79 днів чекав на страту у камері смертників. Але смертну кару замінили йому на 20 років каторжних робіт у таборах Тайшета, Маріїнська, Воркути, Норильська. У Норильському таборі став одним з організаторів повстання у 1953 році. Був в'язнем у Владимирі, Ярославлі, Іркутську, Мордовії, у 1955 році переданий польській владі, як громадянин довоєнної Польщі.

С. Семенюк у Польщі працював на будовах і здобував освіту. Коли постало Українське Суспільно-Культур-

Св. п. Степан Семенюк. (Фото: Вікіпедія)

не Товариство, став його членом. З часом став членом Об'єднання Українців у Польщі. Газета „Наше Слово“ від перших чисел помішувала його статті на історичні і громадські теми. Він писав статті до всіх українських газет і часописів в усьому світі.

У Зелений Гурі, де є Польська православна автокефальна церква і Українська греко-католицька церква, відвідував обидві і українською мовою молився в них. Коли був вже в старечому домі, не раз просив мене, або інших, які його там відвідували, щоб прийшов до нього священик.

Можливо, що в день його смерті я був одним з останніх, який бачив його живим. Коли ввійшов я до його кімнати, він спокійно лежав в ліжку, мав заплющені очі і молився щиро і тихенько. Почув мене, але молитви своєї не зупиняв. Немічна вже його рука на грудях значила тричі знак хреста. Того дня ми вже не спілкувалися між собою.

Попри поважний вік С. Семенюк часто приїжджав в Україну, подорожував історичними місцями, зустрічався з молоддю у школах та інститутах і до останнього моменту пильно стежив за ситуацією в Україні.

У 2010 році за книгу „...І гинули першими“ С. Семенюк був удостоєний премії ім. Василя Стуса. „Степан Семенюк на вівтар Батьківщини поклав усе своє життя“, – писав про нього Євген Сверстюк.

ARKA

Вишиванки, хустки, нитки, тканина до вишивання, рушники, коралі, пояси, кераміка, різьба

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: 212-473-3550

ОКСАНА СТАНЬКО

Ліцензований продавець
Страховання Життя

OKSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent

Ukrainian National Assn., Inc.

32 Peachtree Rd.

Basking Ridge, NJ 07920

Tel.: 908-872-2192; email: stankouna@optimum.net

ХРИСТИНА БРОДИН

Ліцензований Продавець
Страховання Життя

CHRISTINE BRODYN
Licensed Life Insurance Agent

Ukrainian National Assn., Inc.

187 Henshaw Ave.

Springfield, NJ 07081

Tel.: 973-376-1347

DNIPRO LLC.

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ

645 W. 1st Ave.

Tel.: (908) 241-2190

(888) 336-4776

CLIFTON, NJ

565 Clifton Ave

Tel.: (973) 916-1543

PHILADELPHIA, PA

1916 Welsh Rd., Unit 3

Tel.: (215) 969-4986

(215) 728-6040

**ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ
ТА КОНТЕЙНЕРИ
В УКРАЇНУ**

**Наукове Товариство ім. Шевченка
в Америці**

запрошує на доповідь

Тетяни Гошко

докторки історичних наук,

доцентки Українського Католицького Університету

**«Жебраки у руських містах Корони
Польської XIV - першої половини XVII ст.»**

Історія жебраків слабо висвітлена у писемних джерелах, зазвичай згадки про них представлені лише у текстах репресивного характеру. Жебрацьке середовище ділилося на дві категорії: визнані і не визнані міською владою. Одних контролювали і оподатковували, а інших виселяли з міста. Хоч обидві ці групи зазнавали іншування з боку міщан, але легалізоване жебрацьке середовище було необхідною складовою міського соціуму, бо, приймаючи милостиню, давало шанс на спасіння від гріхів тим, хто цю милостиню давав. Ставлення до жебраків зазнавало еволюції. Перша така зміна відбулася у XIV ст., коли, за висловом Жака Ле Гоффа, середньовіччя стає «світом домосидів», і вивірюється дух хрестових походів. Наступний етап еволюції у ставленні до жебраків припадає на XVI ст., коли стала поширюватися протестантська етика. Сеймові конституції Польського Королівства, як і державні приписи в інших країнах пізнього середньовіччя, регламентували ставлення суспільства до жебраків, намагалися захистити міста від їхнього негативного впливу, обкладали їх податками, але ефект був незначним. Частина жебраків, яка жила у містах, мала власне господарство і сім'ю, у містах існували легалізовані жебрацькі інституції. Ставлення до жебраків у міському середовищі було амбівалентним.

**В суботу, 22 лютого 2020 року,
о 5-ій годині по пол.**

в будинку НТШ

63 Fourth Ave (між 9-ою і 10-ою вулицями)

New York, NY 10003

ПОЖЕРТВИ на Фундацію Українського Вільного Університету в Нью Йорку

Фундація Українського Вільного Університету інформує українську громаду про достойних жертводавців ФУВУ за 2019 рік. Подаємо без академічних чи професійних титулів, оскільки наш список у цьому відношенні не досконалий.

- \$60,000 – Pyrsky Estate
 \$25,035 – Larissa and Myroslaw Kyj
 \$15,000 – Self Reliance New York FCU;
 \$4,963 – Roksolana and Askold Lozynskyj
 \$4,000 – Bohdana Chudio
 \$3,000 – Stefan Kozak, Andrzej S. Kaminski
 \$2,100 – Iryna Novak
 \$2,000 – 208-210 WS LLC (Slywotzky)
 \$2,000 – NOVA UAFCU
 \$1,500 – SUMA (Yonkers) FCU
 \$1,000 – The Heritage Foundation; Selfreliance Ukrainian American FCU Foundation; The Merkert/ Syrnyk Family Charitable Foundation
 \$500 – Ukrainian National Home Foundation Passaic; Ukrainian FCU Community Foundation Rochester; Thomas E. & Mary Lynne
 \$300 – Jurij Stecko; Orest Nebesh; Yarsolav Bihun; Providence Association of Ukrainian Catholics; Organization for the Defense of Lemkivshchyna
 \$250 – Stephan & Tamara Tymkiw; Veselka; Lesia & Peter Paluch; Orest & Ann Hrycyk; Adrian & L. Dolinsky; Andrew Lastowewsky
 \$210 – Stefan V. Slutsky
 \$200 – Stephen & Helen Shubiak; Wolodymyr & Anna Rak; Borys Potapenko; Alla & Jaroslaw Leshko; Bohdan Kuzyk; Zenon & Theodosia Krislaty; Alex Konowal; Alicia Behn; Jaroslaw Oberyshyn; Larissa and Samuel Hogan; Marianne and Gregory Woloshyn
 \$150 – Leo & Irene Rudnytzky; Ruslana Rossi; Michael Roscishewsky; Ihor Mirchuk; Ukrainian National FCU; Jerry Kozak
 \$100 – Danylo & Xenia Zacharczuk; Modest & Natalia Zacharchenko; Olga Wolanyk; Dmytro Sich; Wolodymyr & Irma Pylyshenko; Orest Popovych; Self Reliance UA FCU Newark; Myroslawa Myroshnychenko; Bishop Basil Losten; George & Tania Kuzycz; Iryna Kurowyckyj; Alex & Irene Khowaylo; Joseph & Laryssa Huryk; Artur Hryhorowych; Mykola Haliv; WADFFU Chicago; Mary & Taras Drozd; Walter Clebowicz; Bohdanna & Ren Bihun; Nicolas Skirka Living Trust; Maria Polischuk; Maria Iskiw
 \$75 – Paul Shylo; Maria Krislaty; Bohdan & Maria Harhaj
 \$70 – Areta & Victor Nadzirny
 \$50 – Polish Historical Society; Sofia Kaczor; Nick & Joan Semeniuk; Irene Sawchyn & Ronald Doll; Mirosław Pocztar; Irene Nasaduke; Bohdan Kuzyshyn; Bohdan & Irina Kowalyk; Atanas Kobryn; Anna Klokiw; Tetiana Karpenko; Zina & Alexander Illuk; Myron Hnateyko; Stephen Hallick Jr; Bohdan & Myra Futey; Ulana Diachuk; Christine Demidowich; Orest Chapelsky; Biruta & Jean Pierre Cap
 \$40 – Stefania Semuszczak; Michael Danylyshyn; Anna & Teodor Pawelczak
 \$30 – Theodosia Fedak
 \$25 – Bogdan Zurawski; Oksana Tkachuk; Andrij R. Szul; Arlene A. & Roman O. Stasiw; Wolodymyr & Jenny Pytlowanyj; Emil Ryk; Lavro & Oksana Polon; Borys M. & Luba M. Oryshchyn; Dmytro Kowalenko
 \$20 – Nadia A. Jaworiw
 \$15 – Nadia & Roman Tratch; Helen Skomsky & Larissa Sabat; Andrew Germansky; Nila M. & Borys V. Pavluk; Christine A. Owad

Вибачаємось якщо чиєсь ім'я чи прізвище неправильно подане. Управа Фундації УВУ щиро дякує шановним жертводавцям, які щедро відгукуються на наші заклики. ФУВУ при Вашій щедрій допомозі виконувала і надалі буде виконуватиме обов'язки, покладені на неї Батьківщиною – надавати молодим людям, зокрема з України, нагоду здобути міжнародну кваліфікацію, сприяти інтеграції української науки за кордоном. Сьогодні Ваша пожертва на студії в УВУ – це національний капітальний вклад у формування професійних кадрів для України та продовження столітньої історії української науки за кордоном.

Ми цінуємо кожну Вашу пожертву – меншу чи більшу – по вашій спроможності. Всі пожертви на різні проекти при Фундації УВУ чи на постійні стипендійні фонди у вашому імені ви можете відтягнути від податку. Чеки просимо виписувати на Ukrainian Free University Foundation, Inc. і висилати на адресу Фундації в Нью Йорку: UFUF, 136 2nd Avenue, Room 501, New York, New York 10003

За Управу Фундації УВУ

Аскольд Лозинський
голова

Стефан Слущкий
секретар

Руслана Россі
скарбник

Читаймо...

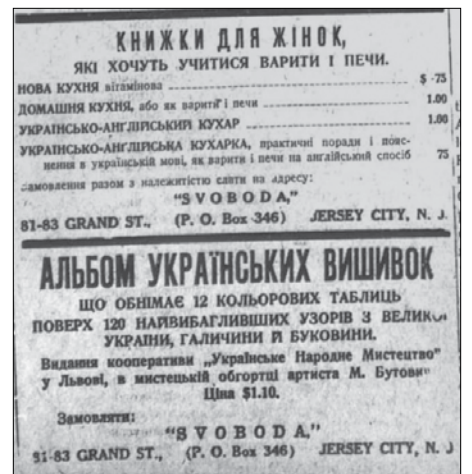
(Закінчення зі стор. 16)

манер (перепис „Птисі добрі“ від п. Старжинської із Заліщиків на Тернопільщині). А ще українські господині міжвоєнної доби любили делікатне французьке *chaudeau* (шодо): приготований на водяній бані яєчний, ванільний, молочний чи інший солодкий крем із структурою оксамитової пінки. „Ванілеве шодо“, „Шодо з вина“ і просто „Шодо“ прикрасять будь-яку урочисту подію навіть нині, у 2020 році.

З польських присмаків знайдемо рецепти „Борщу з крепликами (ушками) на Свят-Вечір“, „Мізерії з огірків“, „Флячків“, „Зупи-розсоленика з нирок“, „Картопляних кнidlів зі сливками“, різних пампушок. З „єврейсько-галицької“ класики маємо „Цвікли до м'яса чи картопель“, „Рибу, начинювану на спосіб жидівський“ і „Булочки жидівські“.

Багато рецептів теж пов'язує галицьку кухню з Італією, тому хоч звернути увагу на таке. У збірнику О. Кислевської знаходимо перепис торта „Жіноча доля“ з додаванням лікеру „Алькермес“. А це – старовинний, дорогий тосканський алкоголь. Підфарбований кошеніллю, солодкий і ароматний: з цинамоном, гвоздикою, цвітом мускату й помаранчі, ваніллю і листям лавра. У 1930-их роках його можна було купити в крамницях українського кооперативу „Народна торгівля“. Але що вражає найбільше: рецептом такого ексклюзивного десерту ділиться вчителька куховарських курсів товариства „Сільський господар“ Татухова. Тобто ще тоді, у міжвоєнній, не лише багатші міщанки, а й селянки могли придбати алкоголь, котрий нині важко знайти навіть у великому місті. Годі не висловити жаль, наскільки однобоко ми знаємо власну історію.

Багато й інших відкриттів. Наприклад, пароварка. В український побут вона увійшла також у 1930-их роках, її тоді звали „скринькою-доварювачем“. І таку технічну новинку гаряче рекомендувала О. Кислевська. Доварювач економив час і гроші, а їжа готувалася у парі, зберігаючи вітаміни. Але найважливіше те,

Оголошення у „Свободі“ 1932 року.

що цей довідник прабабусь береже забуті автентичні українські страви. Скажімо, „Мантули“ – старовинний делікатес до свята Петра і Павла. Це смачні сирні палянички, випечені на капустяному листі в печі – зі сметаним сосом, кропом і зеленою цибулькою.

Інші етнографічні рецепти теж дуже цінні: „Селянська весільна страва на Бесарабщині“, „Душеніна (селянська весільна й святочна страва на Покутті)“, „Ковбаса з Великої України“, „Калачі покутські селянські“, „Кутя“, „Лакоминка волинська з налисників“, „Напій український волинський, замість горілки на свята“.

Не менш цікаві переписи сальцесону, студенцю з курки, бабки з оселедців, буденя (накипляка) з булок і м'яса, бухтів, зупи з печінковими кнidlями. А чого вартує перепис пампушок тети Олі з „Апостола Черні“! Їх же готувала сама Ольга Кобилянська!

Власне, це й намагається довести команда АКУ: мовляв, українська кухня це далеко не стереотипні борщ, вареники і сало. Раджу прочитати їхні книги і відвідати фейсбук-сторінку проекту, де гуртується спільнота, зацікавлена реставрацією правдивої української кухні.

Книги можна придбати, приславши замовлення на фейсбук-сторінку - <http://fb.com/avtorska.kuhnya>. ukrainska/ або на електронну адресу: avtorska_kuhnya_ukr@ukr.net.

В Україні видавництво співпрацює з „Книгарнею Є“ та „Yakaboo“.

Тернопіль

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США

запрошує громадянство
на доповідь

д-ра ОЛЕКСАНДРА ЗАЙЦЕВА

професора Українського католицького університету у Львові

**„Націоналіст у Добі Фашизму:
Львівський Період
Дмитра Донцова, 1922–1939 Роки“**

Доповідь відбудеться

**в неділю, 23 лютого 2020 р.,
о 3-й год. пополудні**

в приміщенні УВАН:

206 West 100th Street, New York, NY 10025

tel: (212) 222-1866

Відставка...

(Закінчення зі стор. 4)

навіть нецікаво, як відбулася ця заміна Богдана на Єрмака. Це все особистісне, а з політикою не пов'язане. І тому буде великою помилкою шукати тут політичні причини і обставини", – зауважує С. Гайдай.

Тим часом відставку А. Богдана прокоментувала пресслужба Офісу Президента України у Фейсбуці. Там заявляють, що зміна керівника Офісу Президента не вплине на політику

голови держави і дякують А. Богданові за роботу.

„Зміна керівника Офісу Президента України жодним чином не впливає на політичний курс держави. Попереду – важливі реформи, й саме на цьому фокусується команда Володимира Зеленського", – повідомляє ОПУ.

Copyright © 2020 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (<https://www.radiosvoboda.org/a/30428958.html?ltflags=mailer>).

Коли знімуть...

(Закінчення зі стор. 5)

Директор музею І. Ковальчук в офіційній відповіді Радіо Свобода повідомив, що музей не надсилав подання на включення „Батьківщини“ до реєстру. Хто саме ініціював таке подання, залишається таємницею.

Близько 30 млн. людей відвідали музей з дня його відкриття 9 травня 1981 року, але жоден з них не звернув уваги дирекції на радянський герб. Втім, у редакцію Радіо Свобода звернувся італієць з українським корінням Богдан Градовський, який не зміг отримати зрозумілої відповіді співробітників музею щодо забороненого символу.

Юрист Українського інституту національної пам'яті України Сергій Рябенко згадує, що в Міністерстві культури щонайменше два рази збирались щодо ліквідації герба, але міністерство політичної волі на демонтаж герба не виявило.

Прихильники ідеї не знімати герба вказують на авторське право, яким володіють нащадки скульптора Василя Борода. Юрист з авторського права Ігор Розкладай називає подібні висловлювання вигадкою. Він стверджує, що „Батьківщина“ – службовий

твір, виготовлений на державне замовлення групою авторів. В цьому випадку авторське право є немайновим, не передається у спадок і не може перешкоджати виконанню законів України. В державних архівах знайти авторських свідоцтв чи згадувань про них не вдалось.

Ще одним аргументом на користь серпа і молота називають охоронний статус пам'ятки та заборону змінювати такий об'єкт. С. Рябенко впевнений, що спеціальний закон має вищу юридичну силу, а його виключення не стосуються цього випадку: „Сам по собі герб не є твором мистецтва, а є забороненим символом, який видно з великих відстаней“.

Вже є чотири інженерно-будівельні організації, готові виконати демонтаж герба.

Перший президент України Л. Кравчук вважає: „Герб СРСР продовжує ідеологію Радянського Союзу і має бути вилучений із простору України, яка сьогодні веде війну з Росією“. Що має зайняти місце вигнаної ідеології? Чому українська Мати не має права тримати тризуб?

Copyright © 2020 RFE/RL, Inc. Передруковується з дозволу Радіо Вільна Європа/Радіо Свобода (www.radiosvoboda.org).

Іван Пулюй...

(Закінчення зі стор. 6)

знахідки, зокрема переклади його праць та матеріалів з Віденського й інших архівів. Та вже й нині достатньо незаперечних фактів, щоб вважати І. Пулюя основоположником науки про Х-промені.

Це, зокрема, визнав і знаменитий німецький та американський фізик Альберт Айнштейн (згодом лавреат Нобелівської премії), який був знайомий із українським вченим і написав листа І. Пулюю: „Не могу Вас нічим утішити: що сталося – не змінити. Хай залишається при Вас сатисфакція що й Ви вклали свою частку в епохальне відкриття. Хіба цього

мало? А коли на тверезий розум, то все має логіку. Хто стоїть за Вами, русинами, – яка культура, які акції? Прикро Вам це слухати, та куди дінешся від своєї долі? А за Рентгеном – уся Європа“. І. Пулюй відразу ж відповів: „Що має статися – станеться обов'язково, і те, що відбудеться, буде найкращим, тому що така воля Господня!“

Життя І. Пулюя обірвалось у Празі 31 січня 1918 року, поховали його на пражському цвинтарі, де згодом поруч була похована і його дружина Катерина, талановита піаністка (1863-1945).

Валентин В. Бугрим – академік, доктор філософії, історик науки, Київ.

СПОМИН

Вони жили великою ідеєю

Аскольд С. Лозинський

31 січня цього року в Івано-Франківську відійшла у вічність Дарка (Дарця) Заливаха. Проживала вона на вулиці Опанаса Заливахи, її чоловіка, відомого мистця та політичного в'язня. Довший час жила з ними та їхніми дітьми її мама Марія Бандера та молодша сестра її мами Люба Возняк-Лемик.

Моя мама Марія Лозинська з Сафіянів часто відвідувала цей дім. Мама і Л. Возняк-Лемик – ровесниці, народжені у вересні 1915 року, ходили разом до Львівського державного семінару за Польщі, як тоді говорили. За незалежної України моя мама їздила зустрічати не тільки Л. Возняк-Лемик і Д. Заливаха, але також О. Заливаха і Зенона Красівського, який дуже часто приїздив до них. Я також мав приємність кілька разів бути у них.

Оповідала мені моя мати, що Л. Возняк була її найближчою товаришкою в державній гімназії у Львові, а також і революційним виховником. Мама у той час не належала до ОУН, а Л. Возняк була вже у провідництві Юнацтва ОУН. Їй доручали різні завдання. Вона залучала до цього своїх товаришок.

Якось за студентського життя був день відзначення Юзефа Пілсудського. У великій залі гімназії відбувалася святкова польська програма. Л. Возняк, котра була з моєю мамою і ще з одною товаришкою, сказала їм закрити її так, щоб не побачили з залі. Коли дівчата це зробили, Л. Возняк випустила якийсь смердючий газ. Служба безпеки схопила Л. Возняк і обох її товаришок. Л. Возняк виключили з гімназії.

4 серпня 1940 року Л. Возняк одружилася з визначним членом ОУН

Миколою Лемиком, який виконав замах на секретаря Консульства СРСР у Львові у 1933 році, коли більшовики влаштували Голодомор в Україні. Але не довелося їм жити разом. Він організував похідні групи на схід України, вона пішла з ним, але її незабаром повернули до Львова, а його повісили німці у Миргороді 10 жовтня 1941 року.

Л. Возняк-Лемик заарештували більшовики 24 грудня 1946 року та в неволі тримали до 1956 року, але потім не дозволили вертатися в західну Україну. Врешті 1968 року Л. Возняк-Лемик разом з сестрою М. Бандерою та батьком переїхали у Івано-Франківськ, де і померла Л. Возняк-Лемик 23 грудня 2007 року.

Д. Заливаха народилася 4 грудня 1941 року через кілька місяців після того, як її батька Василя Бандеру (брата Степана) арештували німці у вересні 1941 року. Вона ніколи свого батька не бачила. Його разом з братом Олександром забрали на початку 1942 року до Авшвіцу, де замордували.

О. Заливаха походив з Харківщини. Його арештували у 1965 році і тримали до 1970 року. Після звільнення він познайомився й одружився з Дарцею. О. Заливаха помер на кілька місяців раніше від Л. Возняк-Лемик у 2007 році.

Ось такі були люди. Вони жили великою ідеєю – вільною Україною. Я мав нагоду через мою маму познайомитися з ними. Вони ніколи не лукавили, їхні душі і серця були чисті і наповнені любов'ю до свого народу, вони були завжди готові на все.

Моя мама померла п'ять років тому. Я був з нею день перед смертю. Вона у мене запитувала, що діється в Україні.

Нью-Йорк

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Theodore M. Lytwyn, Manager
NJ Lic. No. 3212

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА
Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами на цвинтарі в С. Бавнд Бруку і перенесенням тлінних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222 • 973-375-5555
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в **BRONX, BROOKLYN, NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009
(212) 674-2568

VARSHAVSKY MONUMENTS

862-812-7086

E-mail: VarshavskyMonuments@gmail.com

ПАМ'ЯТНИКИ — МАВЗОЛЕЇ

Великий вибір граніту
Індивідуальний дизайн
Гравірування на граніті
Керамічні фотографії на пам'ятниках

Замовлення, виготовлення і встановлення в штатах NJ/NY/PA

MONUMENTS

Oblast Memorials Co.

PO Box 746, Chester, NY 10918

Tel : 845-469-4247

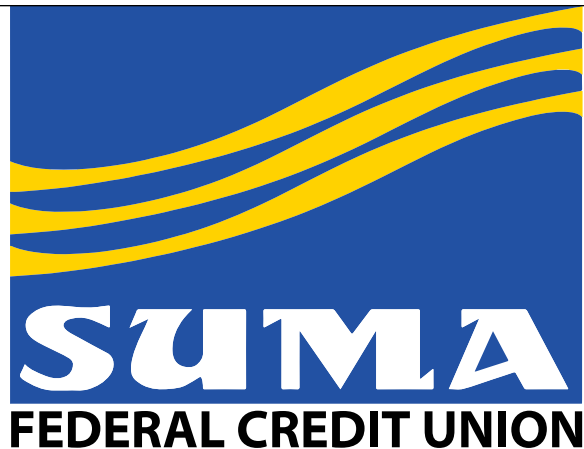
Custom Designed Quality Monuments

Serving NY/NJ/CT Cemeteries

e-mail: oblastmemorialsco@gmail.com

web site: www.oblastmemorials.com

BILINGUAL HOME APPOINTMENTS

Like us on
Facebook

Ваше омріяне житло може стати реальністю

з низьковідсотковою іпотекою від Кредитівки СУМА

Низькі оплати за аплікації

5/5 зі змінною ставкою

3.00%
APR*

30 річний незмінний відсоток

3.75%
APR*

Кредитівка СУМА є банківська установа, яка надає повний спектр фінансових послуг та обслугує наших членів вже понад 50 років

* The annual percentage rate (APR) is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APRs are as low as the rates advertised above. The APR shown here is based on the interest rates and points only and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay. Rates are for qualified borrowers who meet certain criteria. Rates and terms are subject to change without notice. 10% down for first time home-buyer, otherwise 20% down. Membership requirements apply. Other rates and terms are available. Contact the credit union for full loan details.

SUMAFcu NMLS# 527694

Наші філії зручно розташовані для ваших послуг

Main Office

125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
Phone: 914-220-4900, Option 0
Fax: 914-220-4090

Yonkers Branch

Ukrainian Youth Center
301 Palisade Ave.
Yonkers, NY 10703
Phone: 914-220-4900, Option 7
Fax: 914-965-1936

Spring Valley Branch

Ukrainian Hall
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
Phone: 845-356-0087
Fax: 845-356-5335

Stamford Branch

Ukrainian Research Center
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
Phone: 203-969-0498
Fax: 203-316-8246

New Haven Branch

Ukrainian Heritage Center
555 George St.
New Haven, CT 06511
Phone: 203-785-8805
Fax: 203-785-8677

1-888-644-SUMA (7862) | Visit us online at www.sumafcu.org